

LAPSIPERHEIDEN KOKEMUSTIEDON KARTOITUSRAPORTTI MYLLYOJAN PALVELUKESKITTYMÄ SYKSY 2020

Airi Martikainen

MANNERHEIMIN
LASTENSUOJELULIITON
Pohjois-Pohjanmaan piiri

Oulu Capital
of Northern
Scandinavia

OULU

Sisällysluettelo

TIIVISTELMÄ	1
JOHDANTO	2
Myllyojan palvelukeskittymä, Elina Väisänen ja Pasi Moilanen	2
PERHONEN perheverkosto	3
ARJEN HYVINVOINTI	4
Arkeen iloa ja hyvinvointia tuottavia tekijöitä	4
Arkeen toivottua apua ja tukea	5
Lapsille ja nuorille toivottua apua ja tukea	5
Huoltajille toivottua apua ja tukea	7
Perheiden kokemuksia arkeen saamastaan avusta ja tuesta.....	9
Tuen ja avun hakemisen kanavia.....	9
Perheen arjen asioita, joissa tuen ja avun mahdollisuuksia tulisi lisätä	10
Koronatilanteen vaikutuksista perheiden arkeen ja hyvinvointiin.....	12
Koronatilanteen vaikutuksista perheen arkeen	12
Koronatilanteessa toivottua apua ja tukea	14
PERHEIDEN KOKEMUKSIA ALUEEN LAPSIPERHEPALVELUISTA JA -TOIMINNOISTA	15
Palveluja ja toimintoja koskevat kehittämisideat.....	15
Palveluita koskevat väittämät	18
ASUINYHTEISÖ JA ELINYMPÄRISTÖ.....	21
Asuinalueen viihtyisyys ja vetovoimaisuus.....	21
Asuinalueen viihtyisyyttä ja vetovoimaisuutta lisääviä tekijöitä.....	21
Asuinalueen viihtyisyyttä ja vetovoimaisuutta vähentäviä tekijöitä.....	22
Tulevaisuuden toiveita omalle asuinalueelle	24
Tulevaisuuden toiveita Hiukkavaaran suuralueelle.....	24
Tulevaisuuden toiveita Hintta-Laanila-Kynsilehto alueille	26
Tulevaisuuden toiveita Myllyoja-Haapalehto-Kiulukangas-Lapinkangas-Sanginsuu alueille	27
Tulevaisuuden toiveita Saarela-Oulujoki-Kirkkokangas alueille	29
Ideoita julkisten tilojen hyödyntämiseksi yhteisölliseen toimintaan	30
Asuinalueen kehittämiseen sekä yhteisölliseen toimintaan osallistuminen.....	32
LOPUKSI.....	33

TIIVISTELMÄ

Myllyojan palvelukeskittymän Lapsiperheiden kokemustiedon kartoitus toteutettiin yhteistyössä palvelukeskittymän monialaisen työryhmän ja Mannerheimin Lastensuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan piirin kanssa Webropol-kyselynä 7.-27.9.2020 välisenä aikana. Kartoituksen kautta koottiin Myllyojan palvelukeskittymän alueella asuvien lapsiperheiden kokemuksia arjen hyvinvointiin, lapsi- ja perhepalveluihin ja -toimintoihin sekä asuinyhteisöön ja elinympäristöön liittyen. Kyselyyn vastasi yhteensä 213 lapsiperhettä eli n. 11 % alueen lapsiperheistä. Tässä avoimessa raportissa perheiden kokemukset on koottu kolmen pääluvun alle: arjen hyvinvointi, perheiden kokemukset lapsiperhepalveluista ja -toiminnoista sekä asuinyhteisö ja elinympäristö.

Sekä lasten ja nuorten että huoltajien arjen hyvinvointia lisäävistä asioista keskeisimpinä nostettiin esiin perhe, ystävät, suku ja läheisverkostot sekä terveys ja mielen hyvinvointi. Lasten ja nuorten hyvinvointia tukevan avun ja tuen osalta tärkeimpänä asiana nostettiin esille harrastus-, kerho- ja vapaa-aikatoiminnan mahdollisuuksien lisääminen. Lapsille ja nuorille toivottiin apua ja tukea myös koulunkäyntiin ja opiskeluun (oppimisen tuki sekä taloudellinen tuki), kaverisuhteisiin (ml. yksin jäämisen ja kiusatuksi tulemisen kokemukset) sekä perheen sisäiseen vuorovaikutukseen ja ihmissuhteisiin. Huoltajat toivoivat oman ja perheen hyvinvoinnin tukemiseksi apua lasten ja nuorten sosiaalisten ja tunnetaitojen tukemiseen, eri kehitysvaiheita läpikäyvien lasten kanssa toimimiseen, omaan ja puolison jaksamiseen sekä parisuhteeseen liittyviin asioihin.

Perheiden vastausten mukaan tärkein kanava avun ja tuen saamiselle olivat sukulaiset ja läheiset. Myös eri tahojen ammattilaisilta saatu keskusteluapu koettiin tärkeänä tuen muotona, samoin kuin vertaisryhmätöiminnan kautta saatu apu ja tuki. Koronatilanne oli vähentänyt perheiden mahdollisuuksia saada tukea ja apua em. tahojen ja toimintojen kautta, joka oli osaltaan aiheuttanut korona-arjessa perheiden jaksamisen haasteita ja arjen kuormittumista. Muutoin koronatilanteen vaikutukset olivat näkyneet perheiden arjessa yhteisen ajan lisääntymisenä ja arjen rauhoittumisena, mutta myös työn, lasten etäkoulujakson, päiväkotikäisten lasten hoitamisen ja vapaa-ajan yhteensovittamisen haasteina. Lisäksi koronatilanteen aiheuttamat lomautukset ja työttömyys näkyivät usean perheen arjessa taloudellisen tilanteen heikkenemisenä ja tulevaisuuden epävarmuutena. Koronatilanteen koettiin vaikuttaneen negatiivisesti myös lasten ja nuorten kaverisuhteisiin ja mielialaan.

Alueen lapsiperhepalveluiden ja -toimintojen osalta vastaajaperheet tunnistivat eniten kehittämistarpeita liikuntapalveluita koskien. Liikuntapalvelujen osalta toivottiin lisää lapsille ja nuorille suunnattuja harraste- ja kerhotoimintoja, liikuntatilojen käytön mahdollistamista omaehtoiseen toimintaan sekä ulkoliikunta- ja ulkoilumahdollisuuksien kehittämistä alueella. Vastauksissa nostettiin esille myös huoli terveyspalveluiden säilymisestä alueella sekä sosiaalipalveluiden (erityisesti kotipalvelun) saatavuuden ja riittävyyden turvaaminen alueen lapsiperheiden moninaisiin tarpeisiin. Perheet toivoivat myös lähipäiväkotipaikkojen riittävyyden turvaamista sekä lasten tasavertaisempia mahdollisuuksia aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistumiseen toimintaa eri alueilla tarjoamalla sekä toimintamaksuja kohtuullistamalla tai maksutonta toimintaa tarjoamalla.

Asuinyhteisönä ja elinympäristönä Myllyojan palvelukeskittymän aluetta kuvailtiin viihtyisäksi, rauhalliseksi ja luonnonläheiseksi. Alueelta löytyi melko kattavasti arjen peruspalveluja sekä monipuolisia ulkoilureittejä. Asuinalueen viihtyisyyttä koettiin vähentävän erityisesti Myllyojan liikekeskuksen alueen kehittämisen viivästyminen sekä uusien asuinalueiden keskeneräisyys. Alueen väistömäärän kasvun myötä myös liikenne oli lisääntynyt alueella, joka aiheutti meluhaittoja sekä liikenneturvallisuuteen liittyviä riskitilanteita. Alueelle toivottiin lisää ulkoilu- ja ulkoliikunta- sekä sisäliikuntamahdollisuuksia ja harrastetoimintaa kaiken ikäisille. Vastauksissa nostettiin esille myös huoli lähikoulujen toiminnan lakkauttamisesta sekä koulun toiminnan lakkauttamisen negatiivisista heijastevaikutuksista alueen asukkaiden harraste-, kerho-, vapaa-aika- ja yhteisöllisen toiminnan mahdollisuuksiin.

JOHDANTO

Tämä avoin raportti on koottu Myllyojan palvelukeskittymän alueelle toteutetun Lapsiperheiden kokemustiedon kartoitukseen vastanneiden perheiden vastauksista. Kartoitus toteutettiin Webropol-kyselynä 7.-27.9.2020 välisenä aikana yhteistyössä Myllyojan palvelukeskittymän toimijoiden ja MLL:n Pohjois-Pohjanmaan piirin kanssa. Kartoitukseen vastasi yhteensä 213 perhettä. Avoin raportti koostuu kolmesta pääluvusta: arjen hyvinvointi, perheiden kokemuksia lapsiperhepalveluista ja -toiminnasta sekä asuinyhteisö ja elinympäristö. Avoimen raportin lisäksi Myllyojan alueella toimivalle Mylläri-työryhmälle on toimitettu koulujen oppilaaksi ottoalueiden mukaisesti¹ sekä lasten ikäryhmäkohtaisesti² kootut laajat aineistoraportit syksyllä 2020. Näistä raporteista esiin nousseiden kehittämiskohteiden työstämistä jatketaan eteenpäin Myllyojan palvelukeskittymässä toimivissa monialaisissa verkostoissa ja työryhmissä sekä yhdessä alueen asukkaiden kanssa.

Myllyojan palvelukeskittymä, Elina Väisänen ja Pasi Moilanen

Myllyojan palvelukeskittymän alue on yksi Oulun kaupungin voimakkaimmin kasvavista alueista. Alue on kokonaisuudessaan hyvin moninainen. Sen sisällä on runsaasti vanhempaa asunto- ja palvelukantaa sekä Hiukkavaaran uusi kasvava asuinalue, jossa lapsiperheitä on erityisen runsaasti. Myllyojan palvelukeskittymän alueella asuu 2000 lapsiperhettä (31.12.2019 tilanne), joissa 0–15-vuotiaiden määrä on suuri (n.3500)

Myllyojan palvelukeskittymän alueella on pitkä perinne verkostomaisesta työtavasta, jonka pohjana on ollut ns. Laanilan verkosto sekä edelleen toimiva Reimari-verkosto. Tällä hetkellä Myllärit on palvelukeskittymän päätyöryhmä, joka muodostuu alueen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen esimiehistä sekä nuorisopalveluiden, oppilas- ja opiskeluhuollon ja hyvinvointipalveluiden edustajista. Alueella edelleen toimivaan laajaan Reimari-työryhmään kuuluu edellä mainittujen toimijoiden lisäksi muita alueen toimijoita, kuten kirjastopalvelut, Oulujoen seurakunta, Mannerheimin Lastensuojeluliitto, alueen Lions club sekä Martat.

Tämä raportti on ensimmäinen Myllyojan palvelukeskittymän alueella toteutettu Lapsiperheiden kokemustiedon kartoitus. Kyselyn avulla kartoitettiin lapsiperheiden kokemusta mm. alueen palveluista ja lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin liittyvistä tekijöistä sekä vuoden 2020 koronatilanteen vaikutuksia lapsiperheisiin. Kysely toteutettiin syyskuussa 2020 alueen lapsiperheille, joissa on varhaiskasvatus- ja perusopetusikäisiä lapsia. Raportti on toteutettu yhteistyössä MLL:n Pohjois-Pohjanmaan piirin kanssa. Kyselyyn tuli vastauksia 213 perheestä, mikä on n. 11 % alueen lapsiperheiden määrästä. Raportin tietoja hyödynnetään alueen eri toimintayksiköissä palvelujen suunnittelussa sekä arkipäivän toiminnan toteutuksessa. Tuloksista nostetaan myös kehittämiskohteita koko alueen palvelujen ja toiminnan kehittämiseen. Kehittämiskohteiden toteutumista arvioidaan säännöllisesti Mylläri- ja Reimariverkostojen tapaamisissa.

Me Myllyojan palvelukeskittymän alueen toimijat haluamme tukea ja lisätä lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia monin eri tavoin. Alueellamme on jo nyt toimivia rakenteita, joita haluamme myös vahvistaa tulevaisuudessa. Päiväkodeissamme ja kouluissamme toteutetaan ja kehitetään hyvinvointipäiväkodin- ja koulun mukaista toimintaa mm. järjestämällä säännöllisiä hyvistunteja sekä tunne- ja turvataitokasvatusta. Oulun kaupungin nuorisopalvelut ovat tehneet alueella pitkään yhteistyötä Oulujoen seurakunnan kanssa. He tekevät yhdessä arvokasta työtä lasten ja nuorten hyvinvoinnin eteen ja tarjoavat monipuolista vapaa-ajan toimintaa alueella. Meillä on myös hyvin toimivia perheiden hyvinvointia tukevia toimintamalleja

¹ Aineiston aluekohtainen koonti koulujen oppilaaksi ottoalueiden mukaan seuraavasti: Hiukkavaaran suuralue, Myllyoja- Haapalehto-Kiulukangas-Lapinkangas-Sanginsuu, Hintta-Laanila-Kynsilehto sekä Saarela-Oulujoen-Kirkkokangas.

² Ikäryhmäkohtaiset koonnit: Alle kouluikäiset, alakouluikäiset ja nuoret (yli 13 v. kotona asuvat nuoret).

kuten lapsi- ja perhekerhot Saarelan päiväkodissa ja Oulujoen seurakunnassa. Hiukkavaaran alueella toimii myös matalan kynnyksen monialaisen yhteistyön toimintamalli Perhonen.

PERHONEN perheverkosto

Perhonen perheverkosto auttaa perhettä tilanteissa, joissa perhe on kertonut huolistaan työntekijälle ja toivoo tilanteeseen apua. Tuen tarve voi koske esimerkiksi lapsen kasvua ja kehitystä, vanhemmuuden haasteita, eri palveluja koskevaa tiedon tarvetta tai jotain muuta asiaa. Perheen kannalta perheverkosto Perhosen toimintamallin ketteryys ja helppo saavutettavuus ovat ensiarvoisen tärkeitä.

Perhonen perheverkostoon kuuluu useita eri toimijoita, jotka tekevät työtä alueen lasten, nuorten ja perheiden kanssa. Perhonen kokoontuu kerran kuukaudessa (tai tarpeen mukaan) ja mukaan pyydetään aina perheen asian kannalta olennaiset työntekijät, jotka perhe itse on halunnut mukaan verkostopalaveriin. Perheen on mahdollista saada tarvitsemaansa palvelua perheverkostossa yhdessä päätetyn mukaisesti, esimerkiksi perhetyötä tai perheneuvonnan palveluja. Perhosesä käytetään Lapset Puheeksi-neuvonpidon menetelmää, joten asiakkaalle jää Perhosesta koonti, ketä on paikalla ja mitä kukakin toimija lupaa tehdä perheen hyväksi.

Perhonen toimintamallilla pyritään tulevaisuuden perhekeskustyylliseen toimintaan. Tarkoituksena on, että perheiden palvelut olisivat paremmin saatavilla. Perheen ei tarvitse asioida monen eri toimijan kanssa erikseen saadakseen tarvitsemansa avun. Matalan kynnyksen toimintamalli ei leimaa perhettä ja on helposti lähestyttävä. Perhonen -toimintamallin avulla eri toimijoiden päällekkäinen työ vähentyy, mikä vaikuttaa myös kustannuksia ja resursseja säästävästi.

Perhonen perheverkosto on toiminut noin neljä vuotta Hiukkavaaratalon toiminta-alueella. Se on osoittautunut hyväksi perheitä tukevaksi, matalan kynnyksen toimintamalliksi. Perhonen on lisännyt yhteistyötä toimijoiden välillä sekä lisännyt toimijoiden tietämystä toistensa työstä ja perheille tarjolla olevista tuen mahdollisuuksista. Perheet ovat päässeet keskustelemaan asioistaan yhdessä ammattilaisten kanssa. Perheet ovat kokeneet, että jo yhdelläkin tapaamisella on voinut olla vaikutusta perheen hyvinvointiin.

Myllyojan palvelukeskittymän edustajat

Pasi Moilanen, rehtori
Oulujoen koulu

Elina Väisänen, päiväkodin johtaja
Hiukkavaaran monitoimitalon päiväkotit Taikapolku

ARJEN HYVINVOINTI

ARKEEN ILOA JA HYVINVOINTIA TUOTTAVIA TEKIJÖITÄ

Kartoituksen ensimmäisen osa-alue käsitteli lasten, nuorten, huoltajien sekä lapsiperheiden arjen hyvinvointiin liittyviä asioita. Vastaajaperheiltä selvitettiin asioita, jotka heidän mielestään toivat iloa ja hyvinvointia lasten ja nuorten sekä huoltajien arkeen. Vastaajia pyydettiin asettamaan annetut, arkeen iloa ja hyvinvointia tuottavat vaihtoehdot valitsemaansa tärkeysjärjestykseen. Vaihtoehtona oli myös kohta Jokin muu, jonka sisältöä vastaajilla oli mahdollista täydentää avoimeen tekstikenttään.

Taulukossa 1. on nähtävissä vastaajien vastausten jakauma **lasten ja nuorten arkeen iloa ja hyvinvointia** tuottavien asioiden osalta. Tärkeimpänä arjen hyvinvointiin vaikuttavana tekijänä pidettiin **perhettä ja lähi-sukua** (71 % vastaajista) ja toiseksi tärkeimpinä tekijöinä nostettiin esille **ystävät ja kaverit** (42 % vastaajista) sekä **terveys ja mielenhyvinvointi** (30 % vastaajista.) Jokin muu kohdan avovastauksissa (N=26) nostettiin esille seuraavia asioita:

- Lähikoulun merkitys (ml. lähikoulujen tarjoamat mahdollisuudet nuoriso-, harrastus- ja yhteisötoiminnalle),
- riittävä toimeentulo (ml. mahdollisuus harrastuksiin) sekä
- harrastus- ja seurantoiminnan sekä ulkoliikunnan mahdollisuudet.

Taulukko 1. Lasten ja nuorten arkeen iloa ja hyvinvointia tuottavat asiat N=213

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Perhe ja lähisuku	71 %	13 %	6 %	1 %	2 %	1 %	0 %	3 %	3 %
Ystävät ja kaverit	6 %	42 %	28 %	10 %	7 %	3 %	3 %	1 %	0 %
Terveys ja mielenhyvinvointi	13 %	30 %	28 %	11 %	6 %	4 %	4 %	5 %	0 %
Asuinympäristön turvallisuus ja viihtyisyys	3 %	5 %	15 %	39 %	23 %	9 %	4 %	1 %	0 %
Mahdollisuus harrastuksiin ja kerhotoimintaan	0 %	2 %	3 %	15 %	20 %	34 %	20 %	5 %	1 %
Mahdollisuus mielekkääseen vapaa-ajantoimintaan	0 %	2 %	2 %	4 %	9 %	21 %	38 %	22 %	2 %
Hyvät ja toimivat peruspalvelut	2 %	5 %	15 %	20 %	25 %	14 %	13 %	5 %	1 %
Toimivat kulku- ja liikenneyhteydet	0 %	2 %	2 %	0 %	8 %	13 %	18 %	55 %	3 %
Jokin muu	4 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	1 %	3 %	90 %

Taulukkoon 2. on koottu puolestaan **huoltajien arkeen iloa ja hyvinvointia** tuottavia asioita. Myös huoltajien arjen hyvinvointia lisääväksi keskeisemmäksi tekijäksi koettiin **perhe sekä koti ja parisuhde** (70 % vastaajista). Seuraavaksi tärkeimpinä hyvinvointitekijöinä pidettiin **terveyttä ja mielenhyvinvointia** (40 % vastaajista) sekä **läheisiä, ystäviä ja muita tukiverkostoja** (30 % vastaajista). Jokin muu kohdan avovastauksissa (N=22) nousivat esille erityisesti:

- Luontoympäristö sekä
- lähipalveluiden säilyminen ja kehittäminen (mm. lähikoulu, kauppa, kahvila, apteekki).

Taulukko 2. Huoltajien arkeen iloa ja hyvinvointia tuottavat asiat N=212

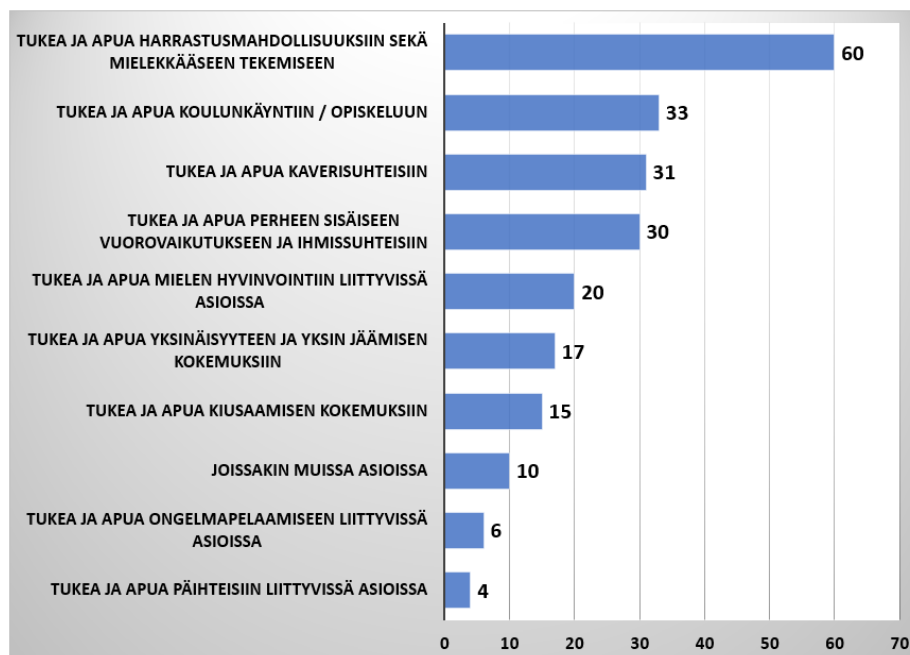
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Perhe, parisuhde, koti	77 %	17 %	2 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	3 %
Läheiset, ystävät ja muut tukiverkostot	0 %	31 %	30 %	13 %	7 %	8 %	1 %	3 %	0 %	1 %	1 %	3 %	1 %
Terveys ja mielen hyvinvointi	16 %	40 %	22 %	9 %	4 %	2 %	2 %	0 %	0 %	0 %	3 %	1 %	0 %
Mielekäs työ / opiskelupaikka	0 %	2 %	20 %	31 %	13 %	10 %	7 %	6 %	3 %	2 %	2 %	3 %	1 %
Riittävä toimeentulo	0 %	3 %	12 %	19 %	30 %	10 %	8 %	7 %	4 %	4 %	1 %	1 %	0 %
Perheen sekä työn /opiskelun ja vapaa-ajan yhteensovittamisen mahdollisuus	0 %	0 %	1 %	8 %	15 %	19 %	18 %	14 %	14 %	3 %	5 %	1 %	0 %
Mahdollisuus omaan aikaan	0 %	0 %	2 %	3 %	12 %	14 %	23 %	14 %	17 %	9 %	4 %	1 %	0 %
Mahdollisuus harrastuksiin ja mielekkääseen vapaa-ajantoimintaan	0 %	0 %	2 %	2 %	4 %	6 %	11 %	18 %	19 %	24 %	12 %	1 %	0 %
Mahdollisuus yhteisölliseen toimintaan osallistumiseen	0 %	1 %	1 %	0 %	1 %	1 %	1 %	1 %	6 %	11 %	19 %	52 %	5 %
Elinympäristön turvallisuus ja viihtyisyys	1 %	1 %	3 %	8 %	7 %	17 %	16 %	19 %	19 %	7 %	2 %	0 %	0 %
Hyvät ja toimivat peruspalvelut	1 %	1 %	3 %	4 %	7 %	11 %	9 %	12 %	13 %	24 %	11 %	3 %	0 %
Toimivat kulku- ja liikenneyhteydet	0 %	1 %	2 %	2 %	1 %	1 %	3 %	4 %	5 %	14 %	36 %	27 %	2 %
Jokin muu	3 %	0 %	0 %	1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	1 %	2 %	5 %	87 %

ARKEEN TOIVOTTUA APUA JA TUKEA

Vastaajilta selvitettiin monivalintakysymyksellä, millaista tukea ja apua he toivoivat lasten ja nuorten sekä huoltajien arkeen. Vastaajien oli mahdollistava valita annetuista vaihtoehtoista yksi tai useampi sekä täydentää annettuja vaihtoehtoja Jokin muu-kohdassa. Valittuja vaihtoehtoja oli myös mahdollista täydentää avoimilla kommentteilla.

Lapsille ja nuorille toivottua apua ja tukea

Lapsille ja nuorille toivottua apua ja tukea koskevaan kysymykseen vastasi 125 perhettä. Vastausten jakauma on kuvattu kuviossa 1, jonka alle on koottu huomioita perheiden kirjaamista avovastauksista (N=81).

Kuvio 1. Lapsille ja nuorille toivottua apua ja tukea. N=125

Vastaajaperheiden mukaan, eniten tukea ja apua lasten ja nuorten arkeen liittyvissä asioissa koettiin tarvittavan ***harrastusmahdollisuuksiin sekä mielekkään tekemisen mahdollisuuksien tarjoamiseen*** (60 vastaajaperhettä). Perheiden avovastauksissa nostettiin esille seuraavia asioita:

- Helposti saavutettavien, lähiharraste- ja kerhotoiminnan mahdollisuuksien tarjonnan lisääminen ja monipuolistaminen (ml. iltapäiväkerhotoiminta, höntsäliikunta sekä koko perheelle suunnattu toiminta),
- harrastustoiminnan tukeminen tai maksuttoman toiminnan tarjoaminen,
- erityislasten harrastetoiminnan tarjonnan lisääminen sekä
- tiedonkulun tehostaminen.

"Lasten pitäisi itse päästä harrastamaan ilman, että pitää autolla viedä harrastuspaikkoihin."

"Enemmän tietoa ja selkeä lista, mitä harrasteryhmiä asuinalueella kokoontuu: Milloin, minkä ikäisille suunnattu ja paljonko maksaa."

Lasten ja nuorten ***koulunkäyntiin ja opiskeluun*** toivoi tukea ja apua 33 vastaaja. Avovastauksissa apua ja tukea toivottiin seuraaviin asioihin:

- Lapsen tarvitsemien tukitoimien riittävyys sekä tuen jalkautumiseen lapsen omaan kouluun (mm. tuen ajoissa saaminen, mahdollisuus tukiopetukseen sekä erityislasten tarvitsema tuki),
- henkilökunnan valmiuksiin kohdata erilaiset oppilaat ja oppijat,
- lähikoulujen toiminnan jatkumon turvaamiseen,
- perheiden taloudelliseen tukemiseen (mm. nuorten tasavertaiset mahdollisuudet opiskeluun, liikunta- ja harrastevälineiden lainaaminen / kierrättäminen) sekä
- vinkkeihin lapsen koulunkäynnin tukemiseen (ml. tukea etäkouluun liittyviin asioihin sekä tietoa erilaisista oppimistavoista).

"Kaikille samat mahdollisuudet opiskella, kodin taloudellisesta tai muusta tilanteesta riippumatta."

Lasten ja nuorten ***kaverisuhteisiin*** tukea ja apua koettiin tarvittavan 31 perheen vastauksissa. Perheiden avovastauksissa toivottiin:

- Huomion kiinnittämistä kaverisuhteiden syntymiseen ja ylläpitämiseen varhaiskasvatuspalveluissa ja koulussa,
- kiusaamistilanteisiin puuttumista sekä
- erilaisten kohtaamispaikkojen tarjoamista kavereiden tapaamiseen sekä kaverisuhteiden syntymisen tukemiseen (mm. kotihoidossa olevien lasten huomioiminen, kerho- ja harrastetoiminnan tarjoaminen).

"Lapsille kaverit on erittäin tärkeitä. Koulussa huomioitaisiin, että kukaan ei jää esim. välkällä yksin, jos ei halua."

Perheen sisäisiin vuorovaikutussuhteisiin liittyvää tukea ja apua nuorelle toivoi 30 vastaajaperhettä. Avovastauksissa vuorovaikutussuhteisiin toivottiin apua seuraaviin tilanteisiin:

- Perheen tilanteessa tapahtuvien muutosten käsittelemiseen (mm. vanhempien ero)
- uusperheiden arjen vuorovaikutustilanteiden tukemiseen sekä yksinhuoltajien arkea tukevan verstaistuen mahdollistamiseen,
- perheen jäsenten välisen positiivisen vuorovaikutuksen vahvistamiseen (ml. sisarusuhteet) sekä
- lapsen ja nuoren kehitykseen liittyvien mielialanvaihtelujen ymmärtämiseen.

"Jos mahdollista, niin lapselle olisi hyvä erotilanteissa pystyä tarjoamaan keskustelumahdollisuutta ulkopuolisen kanssa."

Mielen hyvinvointiin liittyviin asioihin (N=20 vastaajaa), ***yksinäisyyteen ja yksin jäämisen kokemuksiin*** (N=17 vastaajaa) sekä ***kiusaamisen kokemuksiin*** (N=15 vastaajaa) liittyvissä avovastauksissaan vastaajat nostivat esille alle koottuja asioita:

- Lasten ja nuorten henkisen hyvinvoinnin ja itsetuntemuksen vahvistaminen sekä nuorten mielenterveysongelmien aktiivinen ennalta ehkäiseminen.

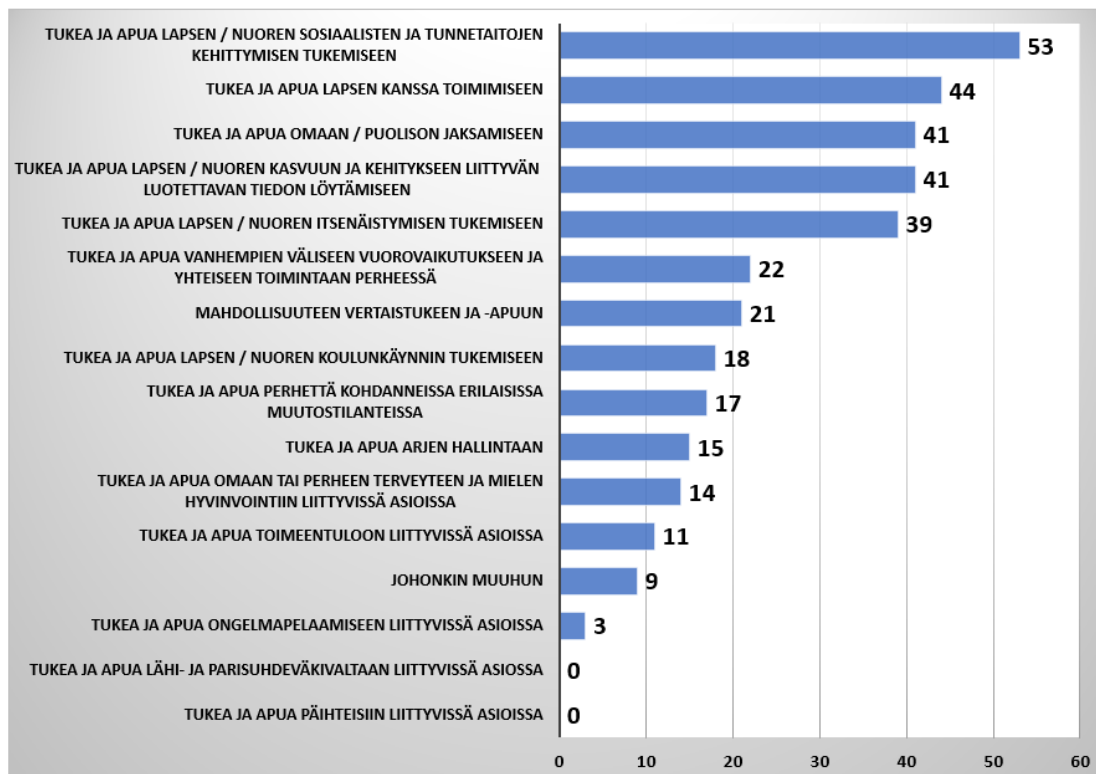
- Kaikkien lasten kaverisuhteiden syntymisen tukeminen (mm. yhteisöllistä toimintaa ja kerhoja lisäämällä).
- Erityislaster yksinäisyyden ja kaverisuhteiden puutteen huomioiminen ja kaverisuhteiden syntymisen tukeminen (mm. erityislaster ja -perheiden harrastetoimintaa tarjoamalla).
- Pienten koululaister yksinäisiin iltpäiviin ratkaisujen hakeminen.

"2. luokkalainen ei mahtunut IP-toimintaan ja iltpäivisin on haasteita, kun vanhemmat ovat töissä."

Huoltajille toivottua apua ja tukea

"Olisi hyvä, jos vanhemmilla olisi matalalla kynnyksellä mahdollisuus tavata maksutta tai edullisesti perhe-, parisuhde tms. terapeutia esim. 1–3 kertaa. Sillä saisi jo monessa tilanteessa joitain asioita / pulmatilanteita eteenpäin ja ammattiavun vastaanottaminen normalisoituisi."

Huoltajille toivottua apua ja tukea koskevaan kysymykseen vastasi 145 perhettä. Vastausten jakauma on nähtävissä kuviossa 2.

Kuva 2. Huoltajille toivottua tukea ja apua. N=145.

Huoltajat toivoivat eniten apua **lasten ja nuorten sosiaalisten ja tunnetaitojen kehittymisen tukemiseen** (N=53 vastaajaa) sekä **lapsen kanssa toimimiseen** (N=44 vastaajaa). Avovastauksissa edellä mainittuihin asioihin liittyviä tuen ja avun tarpeita kuvattiin seuraavasti:

- Tukea ja apua uhma- ja murrosikäisen lapsen kanssa toimimiseen (ml. aggressioiden hallinta, tunnetaidot),
- keinoja ja vinkkejä uhma- ja murrosikään liittyvien asioiden käsittelemiseen eri-ikäisten lasten kanssa,
- mahdollisuus eri-ikäisten lasten huoltajille tarjottavaan matalan kynnyksen keskusteluapuun sekä
- tukea perheen jäsenten välisten vuorovaikutustaitojen vahvistamiseen.

"Tunnetaidoista puhutaan paljon ja niitä pitäisi opettaa lapsille, mutta ainakaan 70–80-luvulla syntyneille vanhemmille näitä ei ole opetettu, niin miten sinä vanhempana osaat opettaa lapsillesi?"

Seuraavaksi eniten apua ja tukea toivottiin **omaan tai puolison jaksamiseen** (41 vastaajaa) **sekä lapsen tai nuoren kasvuun ja kehitykseen liittyvän luotettavan tiedon löytämiseen** (41 vastaajaa). Omaan tai puolison jaksamiseen liittyvissä avovastauksissa korostuivat:

- Tukiverkostojen vähäisyys,
- tilapäisen lastenhoitoavun tarve (ml. erityislapsiperheille saatavilla oleva lastenhoitoapu),
- lasten uniongelmiin käsittelyyn liittyvän tuen tarve sekä
- huoltajan jaksamisen tukeminen yksinhuoltaja- ja erityisperheissä.

"Parisuhteen "huoltoon" pitäisi saada matalamman kynnyksen paikkoja enemmän. Harvalla on varaa mennä omakustanteisiin parisuhdeterapiaan ja itse koen, että perheen tukijalka on hyvä parisuhde. Tähän toivoisin enemmän mahdollisuuksia panostaa." "Suurperheen vanhempien väsymys."

Lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyvän luotettavan tiedon osalta avovastauksissa kaivattiin tukea ja apua erityisesti seuraaviin asioihin:

- Vinkkejä vanhemmuuteen ja kasvattajana toimimiseen liittyvistä hyvistä, luotettavista tietolähteistä ja kirjallisuudesta sekä varhaiskasvatuksen ja koulun viestintäkanavien hyödyntäminen näistä tiedottamisessa,
- matalan kynnyksen keskustelumahdollisuuksia eri tahojen ammattilaisten kanssa sekä mahdollisuus vertaistukeen ja -keskusteluihin,
- tietoa teini-ikään liittyvistä mielialanvaihteluista sekä
- yleisiä luentoja ja keskustelutilaisuuksia.

"Yleisesti olisi hienoa, jos alueella järjestettäisiin avoimia tilaisuuksia/yleisöluentoja, joissa asiantuntijat jakaisivat osaamistaan lapsen ja nuoren kasvuun ja tunne-elämään liittyen."

Edellä mainituilla asioilla koettiin olevan merkitystä myös perheen **terveyteen ja mielen hyvinvointia lisääviin tekijöihin**.

Lapsen ja nuoren itsenäistymisen tukemiseen kaipasi tukea ja apua 39 vastaajaa. Tähän liittyvissä avovastauksissa korostuivat perheiden keskinäinen vertaistuki sekä yhteiset pelisäännöt mm. sosiaalisen median käyttöön liittyen.

"Olisi mukava, jos vanhempia enemmän kannustettaisiin miettimään, että miten ikäraja-asioihin suhtautuu näissä some-asioissa." "Esim. yhteiset kotiintuloajat yläkouluikäisille."

Vertaistuen mahdollisuuksia toivottiin erityisesti perheiden elämäntilanteiden muutoksiin liittyen, kuten vauvaperhearkeen, huoltajien eroon sekä uusperheiden ja erityisperheiden arkeen liittyvissä asioissa.

"Erityislapsiperheessä, olisi kiva vaihtaa ajatuksia muiden samalla asuinalueella asuvien, samassa tilanteessa olevien kanssa."

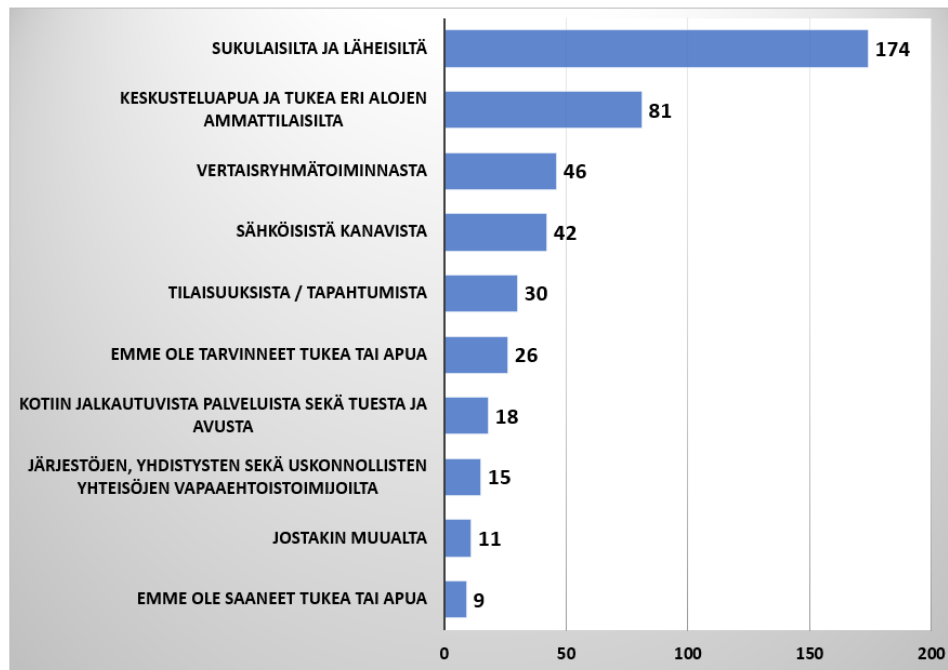
"Eron vaikutus lapseen ja miten siitä pitäisi lapsen kanssa puhua."

PERHEIDEN KOKEMUKSIA ARKEEN SAAMASTAAN AVUSTA JA TUESTA

"Minun mielestäni tukitoimintojen pitäisi olla todella matalan kynnyksen paikkoja, joissa byrokratia ja laput lentäisivät ulos ikkunasta."

Tuen ja avun hakemisen kanavia

Vastaajaperheiltä kysyttiin monivalintakysymyksellä, mistä he olivat hakeneet ja saaneet apua ja tukea perheelleen. Vastaajilla oli mahdollisuus kirjata avoimeen tekstikenttään tarkemmin omia, avun hakemiseen ja saamiseen liittyviä kokemuksiaan (N=71 avovastausta). Vastaajien vastausten jakauma on kuvattu kuviossa 3.

Kuvio 3. Tahot, joista perheet ovat saaneet tai hakeneet apua ja tukea. N=210

Vastaajista 12 % totesi, ettei ole tarvinnut apua tai tukea. Suurin osa eli 39 % vastaajista (N=174 vastaajaa) kertoi saaneensa apua ja tukea **sukulaisiltaan tai läheisiltään**. Avovastauksissa korostui erityisesti isovanhemmilta saatu tilapäinen lastenhoitoapu. Sukulaisilta ja läheisiltä oli saatu myös keskustelu- ja vertaistukea sekä materiaalista tukea (mm. lastentarvikkeita, vaatteita). Myös **eri alojen ammattilaisilta saatu keskusteluapu** koettiin tärkeänä tuen muotona (18 % vastaajista). Keskusteluapua oli saatu neuvolasta, perheneuvonnasta, varhaiskasvatuspalveluista sekä erilaisista terapiapalveluista.

Vastaajat nostivat **vertaisryhmätoiminnan** kolmanneksi (10 % vastaajista) tärkeimmäksi avun ja tuen kanavaksi. Vastaajaperheiden avovastauksissa vertaisryhmätoiminnan merkityksen koettiin korostuneen erityisesti vauvaperheiden sekä erityislapsiperheiden arjessa. Myös **sähköisistä kanavista** saatava vertaistuki (9 %) koettiin tärkeänä.

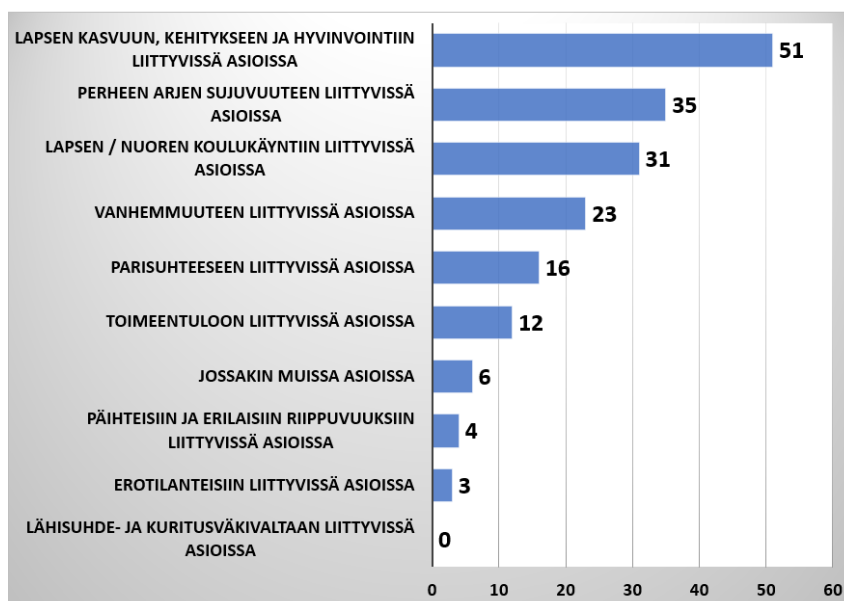
"Esikkokerhotoiminnasta, perhekerhosta ja päiväkerhosta."

"Vanhempainvapaan aikana todellinen henkireikä. Apua ja vinkkejä arjessa selviytymiseen ja elämään esikoisen kanssa."

Myös erilaisista **tilaisuuksista ja tapahtumista** (mm. vanhempainillat) koettiin saadun arjen sujuvuutta tukevaa tietoa sekä keskusteluapua. Vastaajat nostivat esille tarpeita **kotiin jalkautuvalle avulle ja tuelle**, kuten tilapäiselle kotipalvelulle sekä pitkäkestoisemmalle kotipalvelulle ja lastenhoitoavulle (erityisesti suurperheet ja erityislapsiperheet).

Perheen arjen asioita, joissa tuen ja avun mahdollisuuksia tulisi lisätä

Vastaajaperheiltä kysyttiin monivalintakysymyksellä, missä asioissa he toivoisivat tuen ja avun mahdollisuuksia lisättävän, jotta perheiden arjen sujuvuutta ja hyvinvointia voitaisiin tukea yhä paremmin. Vastaajilla oli mahdollisuus täydentää vastaustaan avoimilla kommentteilla, joita kirjattiin yhteensä 118.

Kuvio 4. Asioita, joissa tuen ja avun saatavuutta tulisi lisätä. N=114

Kuten kuviosta 4. on nähtävissä, vastaajista 28 % (51 vastaajaa) toivoi tuen ja avun mahdollisuuksia lisättävän **lapsen kasvuun, kehitykseen sekä hyvinvointiin liittyvissä asioissa**. Avovastauksissa nostettiin esiin seuraavia tarpeita ja toiveita:

- Monipuolisten *harraste-, vapaa-aika- ja kerhotoiminnan* mahdollisuuksien (ml. erityislapsille ja -nuorille suunnattu toiminta ja koulupäivään kytkeytyvä kerhotoiminta) sekä
- luontoympäristöä hyödyntävien *ulkoilu- ja ulkoliikuntamahdollisuuksien* lisääminen lähialueelle.

"Hiukkavaaran alueelta puuttuu yleinen laavu. Erityisesti korona-aikana virkistäytymisen merkitys lähimetsässä on kasvanut. Tätä edistäisi kaupungin ylläpitämä yleinen nuotiopaikka, joka olisi helposti saavutettavissa. Myös kaavoitetun liikuntamaan toteuttaminen olisi tärkeää perheiden hyvinvoinnille."

- Huoltajille suunnattujen, asiantuntija-alustuksella pohjustettujen *teemaluentojen, webinaarien, keskustelutilaisuuksien* järjestäminen mm. tunnetaidoista, uhma- ja murrosiästä, lasten somen käytöstä sekä seksuaalikasvatuksesta.

"Vanhempien akatemian ja MLL:n tyyppisiä matalan kynnyksen/sähköisiä väyliä lapsen eri vaiheisiin tai ilmiöihin liittyvälle tuelle ja infolle. Vasukeskustelut ja koulukeskustelut ovat hyviä tsekkauksia, mutta myös yleinen neuvonta voi tukea vanhempia lasten kasvuun liittyvissä tilanteissa."

- Matalan kynnyksen *henkilökohtaisen keskusteluavun* kanavien lisääminen.

"Asiantuntija Chat, kuten useissa muissa asiakaspalveluissa." "Avoin neuvolapuhelin nuvojen kysymiseen."

- Tiedotuksen *tehostaminen*

"Kotiin jaettavilla tiedotteilla tai sähköpostilla ilmoituksia tapahtumista."

"Jokin hyvä portaali, jonne kerätään linkit tms. lasten kasvuun liittyvästä tiedosta."

- Perheiden kohtaamisen ja keskinäisen vertaistuen mahdollisuuksien tukeminen sekä *yhteisöllisyyden tunteen vahvistaminen* mm. ensimmäistä lasta odottavien tai saaneiden sekä toista lasta odottavien ja saaneiden perheiden vertaisryhmätoimintaa ja perhekerhoja lisäämällä (ml. avoin varhaiskasvatus) sekä työssäkäyvien huoltajien vertaistukea mahdollistavien perhekerhojen järjestäminen myös ilta-aikaan.

- *Lapsiperhepalveluiden saatavuuden turvaaminen sekä perheen ja palveluiden välisen yhteistyön edelleen vahvistaminen.*

"Oma kyläkoulu säilyisi."

"Parempi resurssi kouluterveydenhuoltoon ja oppilashuollon sekä neuvolan ja perheneuvonnan palveluihin."

- Lasten koulutien turvallisuuden varmistaminen.

"Koulureitit pitäisi olla turvallisemmat Kiulukangas - Myllyojan koulun välillä."

"Haapalehdontieellä pitäisi ehdottomasti olla hidastetöyssyt."

Seuraavaksi eniten vastaajaperheet tunnistivat kehittämiskohteita **perheen arjen sujuvuuteen** (19 %) sekä **lapsen ja nuoren koulun käyntiin** (17 %) liittyvää tukea ja apua koskien. Arjen sujuvuutta koskevissa avovastauksissa perheet toivoivat erityisesti tilapäistä lastenhoitoapua sekä lyhytaikaista että pitkäkestoisempaa kotiapua ja -palvelua.

"Tarjoamalla kerhoja tms., johon lapsen voisi jättää, vaikka kauppareissun ajaksi, mutta jossa saisi myös vanhemman kanssa olla."

"Matalan kynnyksen apua esim lapsenhoidossa. Ilman sosiaalitoimen leimaa."

"Jonkinlainen lastenvahtien välitys silloin tällöin tarvittaviin hoitotarpeisiin iltaisin ja viikonloppuisin."

Lastenhoitoavun ja tukiverkoston vahvistamisen tarve nostettiin esille erityisesti niiden perheiden vastauksissa, joilla ei ollut luontaista tukiverkostoa, kuten isovanhempia, lähellä auttamassa.

"Lastenhoitoapu olisi ihana juttu, että pääsisimme joskus miehen kanssa, vaikka kaksin edes kauppaan!"

"Kylämunno- tai vaari lapsen seuraksi varattavaksi."

Vastaajien mukaan perheen arjen sujuvuutta lisäisi monipuolinen, lähellä kotia tarjottava harrastus- ja vapaa-aikatoiminta. *Kerho- ja harrastetoiminnan kytkeytyminen osaksi koulupäivää*, lisäisi koko perheen hyvinvointia mm. vähentämällä pienten koululaisten yksinolon aikaa iltapäivisin.

"Kerhojen lisäämistä koulun jälkeen, näin onnistuisi lasten harrastukset parhaiten."

Lapsen ja nuoren **koulunkäyntiä koskevan** tuen ja avun osalta perheiden avovastauksissa (17 %) nostettiin esille seuraavia asioita:

- Opetusryhmäkokojen riittävän pieninä pitäminen.
- Riittävien tukimuotojen tarjoaminen (mm. tukiopetus, pienryhmätoiminta, koulunkäyntiohjaajaresurssin riittävyys).

"Luotettavaa isosisko tai -veli palvelua, jossa luetaan läksyjä yhdessä."

"Etätukiopetusta esim. luentoja Wilmaan."

- Yhteistyön ylläpitäminen kodin ja koulun välillä (myös korona-aikana).

"Enemmän matalan kynnyksen yhteistyötä opettajien/koulun kanssa, kuulumisia/palautetta useammin lapsen koulunkäynnistä."

- Omien lähikoulujen toiminnan jatkumon turvaaminen (mm. Sanginsuun ja Hintan koulut).

Vanhemmuuden tuen ja avun kehittämiseen liittyvissä avovastauksissa (13 % vastaajista) korostui erilaisten teemakohtaisten luentojen ja keskustelutilaisuuksien tarve (mm. tunnetaidot). Myös kouluikäisten lasten vanhempien keskinäiselle vertaistuelle koettiin olevan tarvetta.

"Esim. ala- ja yläkoululaisten vanhemmille tarjottu keskustelukerho 1/kk, jossa alustuksena lyhyt luentojohtatus aiheeseen."

"Peräänkuulutan jotain matalan kynnyksen paikkoja, missä vanhemmuutta, vuorovaikutusta ja yhdessä toimimista pystyisi vahvistamaan."

Vanhemmuuteen toivottiin tukea myös perheille suunnattujen erilaisten *tapahtumien ja tapaamisten* kautta sekä perheille suunnatun *kerho- ja vertaisryhmätoiminnan* kautta. Lisäksi *perheneuvonnan palveluiden toimivuuteen* sekä *saatavuuteen* toivottiin kiinnitettävän jatkossa huomiota.

"Perheneuvonnan palvelut asiallisiksi. Tämän kokoiseen kaupunkiin ihan oikea perheneuvola, joka toki voi olla hajautettu asuinalueille, jos se koetaan mielekkääksi mutta ei tähän malliin kuin tällä hetkellä, että muutama työntekijä, joille saa jonottaa, jos jaksaa."

Parisuhteeseen (9 % vastaajista) liittyvissä avovastauksissa toivottiin *parisuhdeluentojen, -iltojen ja -kurssien* järjestämistä, joiden teemoiksi nostettiin mm. puolisoitten välinen vuorovaikutus. Lisäksi vastaajaperheet toivoivat matalan kynnyksen *keskustelumahdollisuuksia* sekä helposti saatavilla olevaa *pariterapiaa*. Ennalta ehkäisevänä parisuhteen tuen muotona vastaajat toivat esille *tilapäisen lastenhoitoavun*, joka mahdollistaisi mm. puolisoitten yhteisen, kahdenkeskisen ajan järjestämisen.

"Helpompi pääsy pariterapiaan, jossa lastenhoitopalvelu." "Parisuhdekursseja netissä."

Toimeentuloon liittyvissä asioissa vastaajat (12 % vastaajista) toivoivat taloudellista tukea palvelumaksuihin ja harrastuskustannuksiin sekä ruokamenoihin liittyen. Vastaajat toivoivat myös selkeitä, helposti löydettäviä ohjeita, kuinka toimia ja mistä hakea apua tilanteissa, jotka vaikuttavat heikentävästi perheen taloudelliseen toimeentuloon. Myös kasvaneiden asumisen kustannusten koettiin heikentäneen perheiden taloudellista tilannetta.

"Maksuton varhaiskasvatus." "Avustusta harrastuksiin ja kouluvaatteisiin."

"Mm. lähikaupan hävikkiruuan jako, koulun ylijäämäruuan jako."

"Usein perhe ja lapset kärsivät, kun yksinkertaisesti aikuiset eivät löydä tapoja ja keinoja saada rahat riittämään."

KORONATILANTEEN VAIKUTUKSISTA PERHEIDEN ARKEEN JA HYVINVOINTIIN

"Korona aiheutti kaikkiin koteihin uuden tilanteen, johon tuli sopeutua."

Kartoituksessa haluttiin selvittää kolmen avokysymyksen avulla, miten koronatilanne oli vaikuttanut perheiden arkeen ja hyvinvointiin. Avokysymyksissä vastaajilta kysyttiin, millaisia positiivisia tai negatiivisia vaikutuksia koronatilanteella oli ollut perheen arkeen ja hyvinvointiin, millaisia tuen ja avun tarpeita koronatilanteesta oli perheelle aiheutunut ja kokivatko he saaneensa näihin avun tarpeisiinsa riittävästi tukea. Avovastauksiin vastasi yhteensä 146 perhettä. Seuraaviin alalukuihin on koottu keskeisimmät nostot perheiden kokemuksista ja kommentteista.

Koronatilanteen vaikutuksista perheen arkeen

Koronatilanteen positiivisista vaikutuksista vastaajat nostivat esiin *perheen yhteisen ajan lisääntymisen* sekä *arjen kiireettömyyden ja rauhoittumisen*. Kevään 2020 koronapoikkeustilanteen aikana perheajan lisääntymiseen koettiin vaikuttaneen mm. koulujen etäopetukseen siirtymisen, etätyön lisääntymisen sekä harraste- ja vapaa-aikatoimintojen keskeytymisen. Osa huoltajista totesikin, että etätyön ja -koulun myötä, heillä oli ollut mahdollisuus osallistua enemmän lastensa kouluarkeen sekä tukea lasten koulunkäyntiä. Työn ja perheen yhteensovittamista koettiin tukeneen myös syksyllä 2020 jatkuneet etätyösuositukset ja -mahdollisuudet.

"Harrastustoiminnan loppuessa arjen kiireet/kuskailut eri harrastuspaikoille poistuivat kokonaan, enemmän yhteistä aikaa."

"Etätyö antaa arkeen mukavasti lisää aikaa. On hienoa, että on mahdollista olla kotona, kun lapsi lähtee kouluun ja tulee koulusta." "Työn ja perheen yhteensovittaminen on helpompaa, kun työmatkoihin ei menee aikaa."

Perheen yhdessä viettämisen ajan koettiin myös vahvistaneen *perheen sisäistä vuorovaikutusta* ja tiivistäneen *perheen yhteenkuuluvuuden tunnetta*. Kevään poikkeustilanteen aikana perheen yhteisten harrastusten sekä ulkoilun ja muun touhuilun koettiin lisääntyneen. Poikkeustilanteen aiheuttamat rajoitukset vähensivät perheen ulkopuolisten kontaktien määrää, joka näkyi mm. lasten normaalia vähäisempänä sairasteluna.

"Kokemus vahvisti perhettämme ja huomasimme, miten hyvin toimimme perheyhteisönä myös poikkeusaikana."

"Perheen yhdessäolo tiiviimpää ja yhteisiä harrastuksia hyödynnetty enemmän, kuten esim. marjastusta, ruuanlaittoa kotona." "Sisarussuhteet syventyneet."

Koronatilanteen negatiiviset vaikutukset näkyivät *perheen arjessa jaksamisen haasteina*, kodin ilmapiirin kiristymisenä sekä lasten, nuorten ja huoltajien *mielen hyvinvoinnin haasteina*. Osalle vastaajaperheitä kevään 2020 etäkoulujakso oli näyttäytynyt niin perheen arkea kuormittavana kuin lasten ja huoltajien jaksamista haastavana tekijänä. Perheissä, joissa huoltajilla oli ollut mahdollisuus etätöön tekemiseen, lasten etäkoulun tukemisen ja alle kouluikäisten lasten kotona hoitamisen yhteen sovittaminen oli tuonut mukanaan monenlaisia pulmatilanteita. Lapsen koulunkäynnin tukeminen ei ollut aina ollut mahdollista oman työskentelyn ohella, eikä perheessä koettu aina olleen edes tarvittavaa osaamista lapsen koulutehtävissä tukemiseen.

"Stressi: työt ja lapset saman katon alla/ hoidettava yhtä aikaa."

"Vaikka kaikki kotona, niin ei aikaa tehdä yhdessä, koska työt venyvät iltamyöhään, kun päivällä pitää toimia opettajana, it-tukena, lastenhoitajana, kokkina tms."

Kaikissa perheissä huoltajilla ei ollut kevään etäkoulujakson aikana mahdollisuutta siirtyä tekemään etätöitä. Näissä perheissä etäkouluun siirtyneet lapset joutuivat olemaan yksin kotona pitkiäkin aikoja ja ottamaan myös itsenäistä vastuuta koulunkäynnistään. Myös näissä perheissä lasten koulupäivät saattoivat venyä pitkälle iltaan, kun huoltajat ehtivät auttamaan lapsiaan koulutehtävissä vasta työpäivän jälkeen.

"Lapset paljon yksin, koska vanhemmat vuorotyössä, jota ei voi tehdä etänä."

Perheet eristäytyivät kotiin kevään 2020 koronapoikkeustilanteen aikana, ja tällä koettiin olleen negatiivisia vaikutuksia perheen sisäiseen ilmapiiriin. Muun muassa edellä mainittujen työn ja lasten etäkoulun käynnin yhteensovittamisen haasteiden koettiin aiheuttaneen perheissä tilanteiden hallitsemattomuuden, kiireen ja väsymyksen tunteita, jotka saattoivat purkautua perheissä mm. riitelynä. Jaksamista haastoi myös perheiden tukiverkoston kaventuminen tai häviäminen kokonaan koronarajoitusten vuoksi.

"Ihmisistä tulee "räjähdysherkkiä", kun koko ajan ollaan 4 seinän sisällä."

"Seinät hieman ns. kaatuu päälle, mutta kyllä tästä selvitään."

"... oli selvittävä tavalla tai toisella yksin lasten kanssa."

"Eryisperheet kuormittuvat moninkertaisesti tavallisiin perheisiin nähden, kun koulut ja harrastukset kiinni. Oma työmäärä myös kasvanut. Olemme olleet uupuneita."

Usean perheen vastauksissa nostettiin esille huoli koronatilanteen negatiivisista vaikutuksista lasten, nuorten mielen hyvinvointiin. Lasten ja nuorten mielen hyvinvointiin koettiin vaikuttaneen etäkoulujakson, etäkoulusta lähiopetukseen siirtymävaiheen sekä koronarajoituksista johtuneen sosiaalisen kanssakäymisen vähenemisen. Etäkoulusta takaisin lähiopetukseen palaaminen oli aiheuttanut monille lapsille jännityksen ja pelon tunteita. Myös harrastustoimintaan palaaminen pitkän tauon jälkeen oli ollut joillekin lapsille ja nuorille vaikeaa ja aiheuttanut joidenkin osalta jopa harrastuksen lopettamisen. Harrastetoimintojen keskeyttäminen heijastui myös lasten ja nuorten kaverisuhteisiin negatiivisesti. Vastaajat totesivatkin sosiaalisen eristäytymisen ja yksinäisyyden tunteiden lisääntyneen lapsilla ja nuorilla koronatilanteen myötä.

"Lasten eristäytyminen kavereista."

"Koululainen pelkäsi palata kouluun, koska ei tiennyt, millainen tilanne luokan sosiaalisissa suhteissa on etäkoulun jälkeen."

Huoltajien vastausten mukaan, edellä mainitut tilanteet olivat näkyneet lasten ja nuorten väsymyksenä, ahdistuksena ja masentuneisuutena. Eryityisesti lasten, jotka olivat huoltajien työssä käynnin vuoksi joutuneet olemaan koulupäivät yksin kotona ja ottamaan yksin vastuuta koulunkäynnistään, arjen todettiin olleen haastavaa. Kotiin eristäytymisen koettiin lisänneen osaltaan myös lasten ja nuorten digipelaamista.

"Lisännyt passiivisuutta, yleistä tulevaisuushuolta sekä kaventanut näköalaa siitä, mitä tulevaisuudelta odottaa."

Huoltajien mielen hyvinvointiin koronatilanteen koettiin vaikuttaneen mm. epävarmuuden, huolen, ahdistuneisuuden sekä pelon tunteiden lisääntymisenä. Huoli ja epävarmuus omaan terveyteen, työhön ja toimeentuloon liittyvistä asioista nostettiin esille usean huoltajan vastauksissa. Työssä käyvien vastaajien osalta koettiin työstressin lisääntyneen ja etätöitä tekevät huoltajat totesivat työn ja vapaa-ajan erottaminen olevan vaikeaa.

"Yksinhuoltajalla huoli siitä, että jos itse sairastuu, miten selvitään. Kuka voi tulla auttamaan, jos oma vointi niin huono, ettei pysty pieniä hoitamaan."

"Tulot ovat vähentyneet. Kynnys aloittaa lapsen maksullinen harrastus on kasvanut, koska pelko siitä, että taas ryhmät laitetaan tauolle kesken kauden. Harrastusmaksut menneet lähes normaalisti tästä huolimatta ja taloudellinen tilanne huonompi." "Pitkät lomautukset – rahat vähissä."

Koronatilanteessa toivottua apua ja tukea

Koronatilanteessa tukea ja apua toivottiin erityisesti lastenhoito- ja kodinhoitoapuun, omaan jaksamiseen ja parisuhteeseen, toimeentuloon sekä lasten ja nuorten koulunkäyntiin ja kaverisuhteita ylläpitävän vapaa-aikatoiminnan mahdollistamiseen. Koronatilanteen pitkittyessä ja omien tukiverkostojen kaventuessa, tarve tilapäiselle lasten- ja kodinhoitoavulle oli lisääntynyt.

"Yksinhuoltajan arkeen lastenhoitoapua pakollisten asioiden hoitamisen ajaksi. Lapsia ei voi koronatilanteessa ottaa mukaan."

"Kotiin apua. Kaikkein ei vain repeä. Hetkeksi kyllä, mutta ei enää. Kun tilanne on kestänyt jo pitkään, niin hommat kasantuvat ja oma vapaa-aika kadonnut kokonaan."

"Aikaa akkujen lataamiseen." "Lisää parisuhdeaikaa, jotta liittomme kestäisi."

Koronatilanteesta aiheutuneet lomautukset sekä töiden loppuminen olivat ajaneet monet perheet taloudellisesti haastavaan tilanteeseen ja monessa perheessä aivan uudelleenlaiseen tilanteeseen, josta perheellä ei ollut aikaisempaa kokemusta. Toimeentulon heikentyessä perheissä oli jouduttu karsimaan normaaliin arkeen liittyviä kuluja ja arjen kulujen kattamiseksi oli jouduttu hakemaan taloudellista tukea ja apua.

"Taloudellista tukea tarvittaisiin ilman, että siinä olisi häpeällistä leimaa."

"Olisimme tarvinneet ruokaa sekä kodin päivittäistarvikkeissa ja lääkkeissä ulkopuolista apua."

Tukea ja apua lasten ja nuorten koulunkäyntiin oli toivottu niin kevään etäkoulujakson aikana kuin syksyn lähiopetuksen aikana. Monet vastaajat totesivat myös, ettei heidän oma osaamisensa riittänyt lasten koulutyön tukemiseen.

"En tiedä minkälaista apua voisi saada. Läksyparkkikin helpottaisi, että lapsi voisi aikuisen avustuksella tehdä koulussa läksyjä."

Suurin osa vastaajista totesi, että korona-aikana tarvittua apua ja tukea oli ollut vaikea saada tai heillä ei ollut tietoa, millaista apua olisi ollut tarjolla, ja mistä sitä olisi voinut pyytää. Aina perheiden tilanteet eivät olleet ylittäneet avun ja tuen saamisen kynnyksiä, jolloin apu oli jäänyt saamatta. Useassa vastauksessa perheet totesivat sinnitelleensä ja yrittäneensä selviytyä tilanteesta yksin. Toisaalta perheet myös totesivat, että olivat jättäneet avun ja tuen hakematta, koska uskoivat, että oman perheen tilanne ei ollut avun hakemiseen riittävän haastava, tai että toiset perheet tarvitsisivat apua heitä enemmän. Parhaiten apua ja tukea vastaajat kokivat saaneensa varhaiskasvatuspalvelujen sekä työterveyshuollon palveluiden kautta.

"Avun metsästäminen vei voimia."

"Tilanne ei ollut niin huono perheessämme, että olisimme saaneet siihen apua."

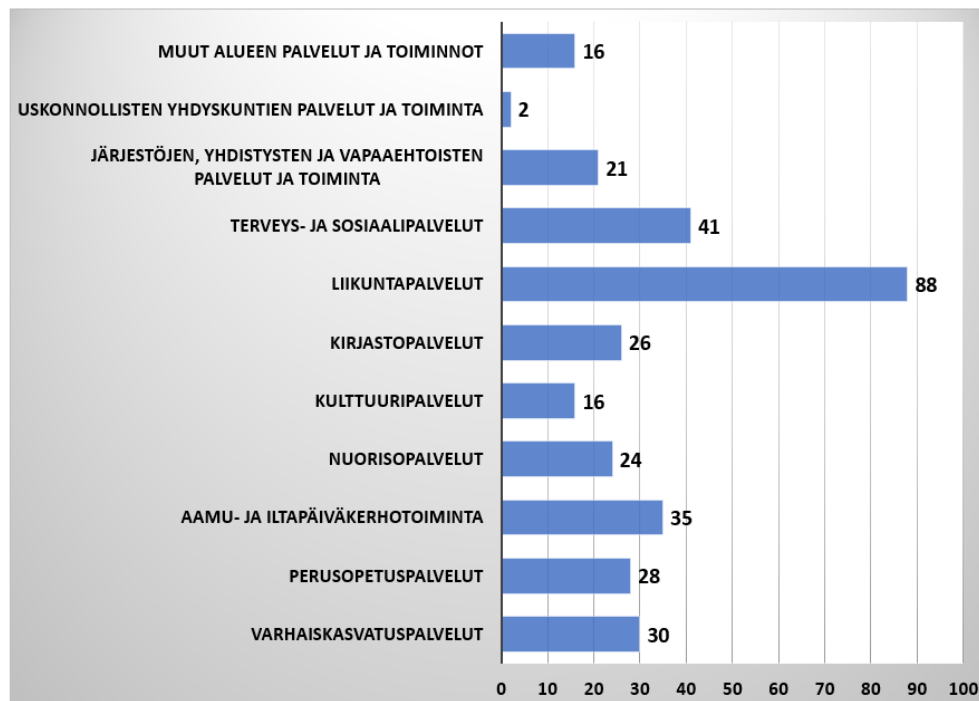
"Ei ainakaan helppo vastaanottaa, koska emme ole huonoimmin voivasta päästä."

PERHEIDEN KOKEMUKSIA ALUEEN LAPSIPERHEPALVELUISTA JA -TOIMINNOISTA

Kartoituksen toinen osa-alue käsitteli vastaajaperheiden kokemuksia oman asuinalueensa lapsi- ja perhepalveluista sekä -toiminnoista.

PALVELUJA JA TOIMINTOJA KOSKEVAT KEHITTÄMISIDEAT

Vastaajilta kysyttiin kehittämisideoita alueen lapsi- ja perhepalveluista sekä -toimintaa koskien. Vastaajia pyydettiin valitsemaan listatuista palveluista ja toiminnoista ne, joiden osalta he kokivat olevan kehittämistarpeita. Lisäksi vastaajia pyydettiin perustelemaan valintaansa avoimeen tekstikenttään (N=234 avovastausta). Kaikkien vastaajien vastausten koonti on nähtävissä kuviossa 5. Kuvion alle on koottu vastaajien esiin nostamia lapsi- ja perhepalveluihin sekä -toimintoihin liittyviä kehittämisideoita.

Kuvio 5. Vastaajien tunnistamat alueen lapsi- ja perhepalveluja ja -toimintoja koskevat kehittämistarpeet. Kaikki vastaajat N= 155, valittujen vastausten lukumäärä N=327

Varhaiskasvatuspalveluiden osalta keskeisempinä asioina nostettiin esille lähipäivähoitopaikkojen riittävyyden turvaaminen, kodin ja päivähoidon välisen vuorovaikutuksen ja yhteistyön edelleen vahvistaminen sekä avoimen varhaiskasvatuspalveluiden jatkuminen ja lisääminen. Varhaiskasvatuspalveluiden merkitys alueen lapsiperheiden yhteisöllisyyden tunteen vahvistajan nostettiin esille, samoin kuin päiväkodeissa järjestettävien tapahtumien merkitys.

"Turvallinen hoitoympäristö lapsille koko päiväksi, tutut aikuiset. Henkilöstön riittävyys, pysyvyys ja jaksaminen."

"Mahdollisuus keskustella kiireettömästi lapseen liittyvistä asioista."

"Olisi hienoa, jos päiväkodissa järjestettäisiin jouluku- ja kevätjuhla, sillä se lisää yhteisöllisyyttä."

Perusopetuspalveluita koskevissa avokommenteissa nostettiin esille toiveita ja perusteluja lähikoulujen ja pienten kouluyksiköiden säilyttämiseksi. Vuoropuhelua ja yhteistyötä kodin ja koulun välillä toivottiin vahvistettavan niin yksittäisen lapsen koulunkäyntiä kuin kouluverkko suunnitelmia koskevissa asioissa. Lisäksi kommenteissa toivottiin lapsille ja nuorille turvallista ja viihtyisää kouluympäristöä sekä lasten ja nuorten arkea tukevan monialaisen yhteistyön vahvistamista.

"Turvallisen kouluympäristön turvaaminen, oma paikka ja tuttu aikuinen, selkeät käytännöt ja aikuisen ohjaus sekä tarpeeksi henkilökuntaa koululla." "Lisää nuorisotyötä tekeviä aikuisia kouluun?"

"Joka vuosi ei tarvitsisi vaihtaa opettajia koulussa, eikä sekoittaa ryhmiä."

Aamu- ja iltapäiväkerhotoiminnan osalta tärkeimpänä kehittämiskohteena nähtiin lasten tasavertaisen toimintaan osallistumisen mahdollistaminen mm. kerhomaksuja kohtuullisina pitämällä tai maksuttomia kerhoja tarjoamalla sekä eri alueilla aamupäivä- ja iltapäivätoimintaa tasavertaisesti sitä tarvitseville lapsille tarjoamalla. Tärkeänä nähtiin myös turvallisen kerhotoimintaympäristön tarjoaminen sekä toimintavaihtoehtojen tarjonnan monipuolistaminen ja lisääminen.

"MAKSUTTOMIKSI, taas osa lapsista erakoituvat, kun ei vanhemmilla varaa kerhotoimintaan."

"Taksikyödyllä koulussa kulkevat eivät voi osallistua iltapäivän kerhoihin, koska eivät saa taksikyytiä sen jälkeen."

Nuorisopalveluilta toivottiin toiminnan eri alueille jalkauttamista, toimintamuotojen kehittämistä ja monipuolistamista sekä nuorten matalan kynnyksen kohtaamisen paikkojen eri alueille tarjoamista. Myös yhteistyötä kodin ja koulun kanssa toivottiin kehitettävän edelleen.

"Mahdollisuuksia nuorille kokoontua Hiukkavaaratalolla."

"Enemmän retkiä, kerhoja ym. lapsille ja nuorille lähialueella."

Kulttuuripalveluita alueelle kaivattiin lisää. Alueellisesti toivottiin järjestettävän erilaisia lapsille, nuorille ja koko perheelle suunnattuja tapahtumia, näytelmiä, elokuvia, konsertteja sekä kerhotoimintaa. Lasten tasavertaisen kulttuuritoimintaan osallistumisen mahdollistamiseksi lapsille ehdotettiin vapaapääsyä toimintaan sekä tapahtumiin.

"Alueella on kovin vähän yhteistä tekemistä ja tapahtumia. Suurin osa tapahtumista keskittyy uuden Hiukkavaaran alueelle, mutta meillä on muitakin hienoja paikkoja alueella, kuten Myllyojan keskus, joka on aivan autioitunut."

"Pienimuotoiset lasten musiikki- ja nukketatteritapahtumat esim. kirjastotiloissa tai päiväkodeissa ja kouluilla."

"Askartelu- ja leikki-illat alueen lapsille."

Kirjastopalveluiden osalta alueella toivottiin säilytettävän sekä Myllyojan että Hiukkavaaran monitoimitalon kirjastot sekä kirjastoautopalvelu. Kirjastoille toivottiin laajoja aukioloaikoja ja omatoimikirjastotoiminnan laajentamista. Kirjastot nähtiin merkittävinä alueen asukkaiden kohtaamispaikkoina ja kirjastoissa toivottiin järjestettävän erilaisia tapahtumia, teemapäiviä, kirjavinkkauksia sekä ohjattua toimintaa lapsille, nuorille ja koko perheelle.

"Aukioloaikojen laajentaminen myös viikonloppuihin."

"Kirjastolla järjestettävistä erityistapahtumista (esim. lukukoira -tapahtumat, satutuokiot) voisi jotenkin näkyvämmin markkinoida." "Animoidut nukketatterit." "Satutunteja lisää."

Liikuntapalveluihin liittyvissä kommentteissa painottui erityisesti lapsille ja nuorille suunnattujen, ohjattujen matalan kynnyksen harrastus-, kerho- ja vapaa-aikatoiminnan mahdollisuuksien lisääminen ja monipuolistaminen lähiympäristössä sekä koulupäivään kytkeytyen.

"Enemmän kaikille avoimia, ehkä jopa maksuttomia hyvän mielen liikuntakerhoja, joissa ei ole voimakasta kilpailuhenkisyyttä tai suorituspainetta. Myös esim. kouluikäisten sähkö- jalkapallo- tai jääkiekkokerhoja, joihin kaiken tasoiset pelaajat voivat osallistua."

"Lapsille joku valvottu liikuntapaikka aamuille ja/tai nuokkarin vaihtoehdoksi."

Omaehtoisen toiminnan tukemiseksi toivottiin mahdollisuutta mm. koulujen salivuorojen varaamiseen. Sisä- ja ulkoliikuntamahdollisuuksia sekä -paikkoja toivottiin kehitettävän alueella edelleen ja olemassa olevien liikuntapaikkojen kunnossapitoa toivottiin tehostettavan. Liikuntapalveluihin liittyvissä kommentteissa nostettiin esille myös mielen hyvinvoinnin, yhteisöllisyyden ja yhdessä tekemisen sekä mielekkään vapaa-ajanvieron mahdollisuuksien tarjoamisen merkitys. Tämä näkyi mm. toiveissa ulkoliikuntapuiston rakentamisesta sekä puistoalueiden kehittämisestä, samoin kuin toiveissa perheliikuntavuoroista, hyvän mielen höntsäliikunnasta sekä eritahojen kanssa yhteistyössä järjestetyistä ulkoilu- ja liikuntatapahtumista.

"Yläkoulun liikuntasalit koulun jälkeen oppilaiden harrastustoiminnan käyttöön. Ohjattua, innostavaa liikuntatoimintaa, jolla saadaan nuoria houkuteltua kavereiden kanssa liikkumaan tietokoneella pelaamisen sijasta!"

"Olisi kiva, jos olisi koko perheelle liikuntavuoroja Hiukkavaarassa, tai suunnattuna edes pienille lapsille."

"Liikuntapaikkoja lisää, jalkapallokenttiä koulujen yhteyteen, scootiparkkeja, ulkoliikunta "saleja"."

"Siisti nuotiopaikka metsään."

Terveys- ja sosiaalipalveluiden osalta korostettiin matalan kynnyksen lähipalveluiden säilyttämistä. Erityisesti neuvolapalveluiden toivottiin säilyvän alueella, mutta myös muiden lapsiperhepalveluiden toivottiin jatkautuvan alueelle yhä enemmän ja erityisesti lasten ja nuorten tuen osalta mm. osaksi koulun toimintaa. Sosiaalipalveluilta kaivattiin perheiden arkea tukevan avun ja tuen, kuten kotipalvelun, saatavuuden lisäämistä ja helpottamista. Tärkeänä nähtiin myös terveyskeskuspalveluiden alueella pysyminen, saatavilla olevista palveluista tiedottamisen tehostaminen sekä palveluiden maksuttomuus tai maksujen kohtuullisuus.

"Neuvolan kautta olisi hyvä edelleen saada kotipalvelua ja perhetyötä matalan kynnyksen yleisenä palveluna."

"Neuvolat ja muut terveyspalvelut pitäisi olla lähellä ihmisiä, ei kaikilla ole autoa, eikä toimi julkinen liikenne niin, että joka paikasta helpolla ja nopeasti pääsee paikan päälle. EIKÄ sairaana mielellään linja-autolla matkustelekaan. Liian kaukana olevat palvelut nostaa kynnystä lähteä hoitoon ja johtaa mahdollisesti isompiin sairauksiin."

Lisäksi terveys- ja sosiaalipalveluilta toivottiin psykososiaalisen tuen muotojen vahvistamista, vanhempien jaksamista tukevien ryhmätoimintojen sekä vertaistuen mahdollisuuksien monipuolistamista (esim. esikko-ryhmät, muut vanhempainryhmät).

"Perheneuvonta, neuvola, perheterapeutti, psykologi... Helposti saatavaksi, ainakin muutama tuettu tai ilmainen käynti mahdollinen."

Alueelle toivottiin lisää **järjestöjen, yhdistysten sekä vapaaehtoistoimijoiden** järjestämää harraste-, kerho- ja vapaa-aikatoimintaa, erilaisia tapahtumia sekä vertais- ja ryhmätoimintaa. Vastajaat toivoivat myös lisää tietoa tarjolla olevista järjestöjen ja yhdistysten palveluista, toimintamahdollisuuksista sekä toimintaan mukaan tulemisen mahdollisuuksista.

"Harrastustoimintaa lapsille/nuorille, jotka haluavat liikkua muttei kilpailla, ns. höntsäilyä."

"Kerhot ovat tärkeitä kohtaamis- ja vertaistuen paikkoja."

"Kivaa tekemistä ulkona luonnossa lapsille ja vanhemmille."

"Enemmän esille mainoksia."

Uskonnollisilta yhdyskunnilta toivottiin alueelle lisää vapaa-aika- ja ryhmätoimintoja, tapahtumia erityisesti viikonlopuiksi sekä lastenhoitoapua.

"Enemmän seurakunnan toimintaa Hiukkavaaraan."

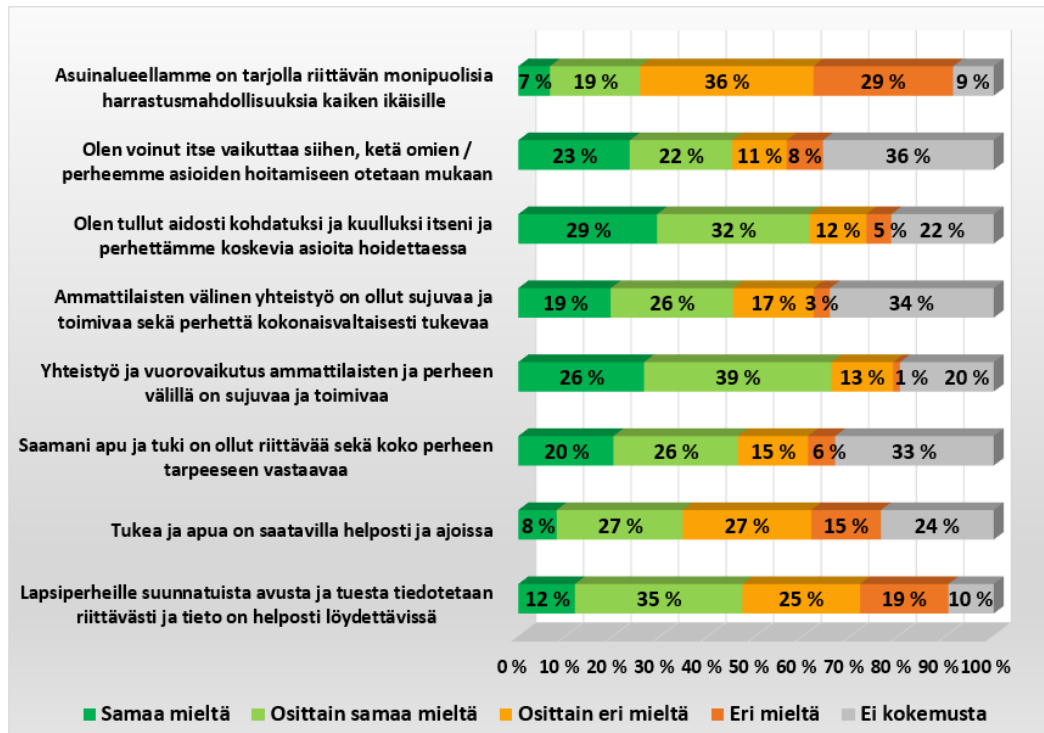
Alueen **muuta palveluita ja toimintoja** koskevissa kommentteissa nousivat keskeisimpinä esille kevyenliikenteen väylien kehittäminen, Myllyojan liikekeskuksen kehittäminen sekä alueen puistoalueiden kehittäminen.

"Pyörätie mahdollistaisi useamman lapsen kulkemisen itse kouluun pyörällä. Se mahdollistaisi kylällä myös kaverien luo liikkumisen turvallisesti. Siitä tulisi myös yksi kyläläisten kohtaamispaikka. Pyörätie pitäisi huolta myös ikäihmisten kunnosta."

"Myllyojan keskuksessa on nyt jo monta vuotta ollut iso monttu. Siihen käsittääkseni luvattiin kaikenlaista palvelua ja liiketilaa, vaan eipä ole näkynyt...Eli lisää toimitilaa, mikä mahdollistaa myös yksityisten palvelujen palauttamisen alueelle. Apteekkikin olisi mukava saada takaisin."

PALVELUITA KOSKEVAT VÄITTÄMÄT

Kartoituksessa vastaajaperheille esitettiin kahdeksan väittämää harrastusmahdollisuuksiin, palveluiden toimivuuteen, tuen ja avun saatavuuteen sekä ammattilaisten ja perheen väliseen yhteistyöhön liittyen. Vastaajilla oli mahdollisuus täydentää vastaustaan avoimeen tekstikenttään (N=77 avovastausta). Kuviossa 6 on kuvattuna kaikkien vastaajien vastausten jakauma väittämäkohtaisesti.

Kuvio 6. Palveluihin, toimintoihin sekä yhteistyöhön liittyvät väittämät. Vastaajat N=211

Vastaajista 65 % oli eri mieltä tai osittain eri mieltä siitä, että alueella oli tarjolla **riittävästi monipuolisia harrastusmahdollisuuksia** kaiken ikäisille. Avokommenteissa todettiin, että erityisesti alle kouluikäisille ja koko perheelle suunnattuja harrastusmahdollisuuksia löytyi vähän. Haasteena koettiin myös harrastustarjonnan suppeus, tiedonkulun haasteet sekä kalliit harrastus- ja osallistumismaksut. Alueelle toivottiin lisää ulkoilukuntamahdollisuuksia ja ulkoliikuntapuistoa sekä sisäliikuntapaikkoja. Kouluikäisille lapsille ja nuorille toivottiin omaa puistoaluetta, joka mahdollistaisi heitä kiinnostavan omaehtoisen toiminnan. Lähikoulujen koettiin lisäävän lähiharrastusmahdollisuuksia sekä asuinalueen yhteisöllisyyttä.

"Taaperolle 1–2 vuotta ei oikein ole harrastusmahdollisuuksia, jos vanhemmat ovat jo työelämässä."

"Lasten harrastukset ovat aika kalliita, esim. uimakoulut ja muskarit."

Kokemukset **tuen ja avun helposti ja ajoissa** saatavuudesta olivat kielteisiä 42 % vastaajaperheiden vastauksissa ja avun viivästymisen vuoksi perheen tilanteen koettiin usein huonontuneen ennen avun saamista. Keskeisimpänä esteenä avun nopealle saamiselle nähtiin olevan palveluiden pitkät jonotusajat (mm. perheneuvonta, mielenterveys- ja hammaslääkäripalvelut), oikean ammattilaisten löytämisen ja saavutettavuuden haasteet sekä avun hakemisen ja saamisen monimutkaisuus. Perheet kokivatkin, että avun saamisen ehtona oli usein se, että itse tiesi, mitä apua tarvitsi ja sitä osasi ja jaksoi myös itse hakea. Vastaajista 35 % koki saaneensa apua ja tukea nopeasti ja helposti erityisesti neuvolan kautta.

"Neuvolan kautta tukea esim. mielenterveys asioissa saa melko nopeasti, mutta tarvetta olisi lisätä nopean ja matalan kynnyksen avuntarjontaa kriisin hetkellä, jolloin viikkokin voi olla liian pitkä aika odottaa avun saantia."

"Neuvolakäyntejä on harvennettu, tuki pitäisi olla perheen toiveesta, ei koetusta ongelmasta lähtevää."

"Koulukuraattorille saa ensimmäisen ajan kohtuudella lain vuoksi, mutta heilläkin ruuhkaista."

"Itselle on sattunut neuvolassa hyvät asiantuntijat, jotka ovat kuunnelleet ja auttaneet, mutta tiedän myös päinvastaisista kokemuksista."

Tyytyväisempiä vastaajat olivat yhteistyön toimivuuteen ammattilaisten ja perheen välillä (65 % vastaajista samaa tai osittain samaa mieltä) sekä aidon kohtaamisen kokemuksiin itseään tai perhettä koskevissa asioissa (61 % vastaajista samaa tai osittain samaa mieltä). Nämä positiiviset kokemukset näkyivät myös siinä, että vastaajat kertoivat voineensa vaikuttaa siihen, ketä perheen asioiden hoitamiseen otettiin mukaan (45 % samaa tai osittain samaa mieltä). Toimivana ja perhettä kokonaisvaltaisena tukevana pidettiin myös ammattilaisten välistä yhteistyötä (45 % samaa tai osittain samaa mieltä), jonka koettiin edelleen lisänneen vastaajien kokemusta siitä, että saatu tuki oli ollut riittävää ja koko perheen tarpeeseen vastaavaa (46 % samaa tai osittain samaa mieltä).

Yhteistyön perheen ja ammattilaisten välillä koettiin olevan pääasiassa toimivaa neuvolan, päiväkodin, koulun ja kouluterveydenhuollon kanssa. Yhteydenpitoon oli käytettävissä monia erilaisia ja helppokäyttöisiä keinoja. Vastaajat nostivat tosin esille, että koronastilanteen aikana yhteydenpidon kodin ja koulun välillä koettiin vähentyneen. Palveluissa työskentelevien ammattilaisten pysyvyyden ja resurssien riittävyyden nähtiin edesauttavan ammattilaisten ja huoltajien välisen yhteistyön ja vuoropuhelun toimivuutta.

"Jos ammattilaiset eivät vaihdu. Pysyvät suhteet mahdollistavat sujuvan kommunikoinnin ja vuorovaikutuksen."

"Me vanhemmat emme ole koronan takia tavanneet opettajaa kertaakaan vielä -edes netissä. Wilman välityksellä ei ole tullut tietoa, miten juuri oma lapsi on sopeutunut koulun käyntiin."

"Kouluterveyden hoitaja ei ota vastaan, koska ei ole resursseja."

Vastaajat kokivat tulleen pääosin **aidosti kohdatuksi ja kuulluksi** mm. neuvola-, varhaiskasvatus- ja perusopetuspalveluissa. Osa vastaajista koki, ettei ollut tullut kuulluksi ja kohdatuksi asioita virkamiesten kanssa hoidettaessa.

"Neuvolatyöntekijä on ollut hyvä kontakti, päiväkotien ammattilaiset tukeneet ratkaisevalla tavalla."

"Arki ja yhteistyö koulun opettajien kanssa on upeaa."

"Sivistys- ja kulttuuritoimelta toivotaan avoimempaa ja ennen kaikkea aitoa yhteistyötä alueen asukkaiden kanssa."

Avovastauksissa vastaajien kokemukset aidosti kohdatuksi ja kuulluksi tulemisesta liittyivät myös kokemuksiin siitä, kuinka hyvin he olivat kokeneet voineensa vaikuttaa siihen, ketä omien tai perheen asioiden hoitamiseen otettiin mukaan ja kuinka sujuvaa ammattilaisten välinen yhteistyö oli ollut. Näillä asioilla koettiin olleen edelleen vaikutusta siihen, kuinka riittävästi ja kokonaisvaltaisesti saatu apu tai tuki perheen tarpeeseen oli vastannut.

"Päiväkotiin/kouluun ja niiltä saatuihin tukitoimien olen ollut tyytyväinen."

Vaikka vastaajat olivatkin pääosin sitä mieltä, että edellä mainitut asiat lapsi- ja perhepalveluissa jo toimivatkin, avovastauksiin kirjattiin myös eriäviä kommentteja. Negatiivisten kokemusten syntymisen syiksi vastaajat nostivat esille työntekijöiden vaihtuvuuden, erilaiset toimintatavat sekä perheiden kokemuksia siitä, että ammattilaiset olivat perheen tilanteessa ja avuntarpeessa keskittyneet vääriin asioihin. Myös palveluihin pääsemisessä oli ollut haasteita tai tarjottu apu ja tuki oli koettu riittämättömäksi ja liian lyhytkestoiseksi.

"Todella paljon riippuu tuen laatu siitä, ketkä ammattilaiset sattuu asioita sinun kohdalla hoitamaan. Ei pitäisi olla näin."

"Muutaman kerran neuvolan / perhetyön kautta pyytänyt apua, vastaus oli viimeksi "et kuulosta tarpeeksi väsyneeltä", niin meillä ei ole tarjota mitään. Kynnys nousee korkealle edes kysyä."

"Kun tarpeeksi jaksoi taistella ja hakea/anella apua, löytyi riittävä tuki."

"Vaihtuvuus on ollut suurta, mikä myös pahentaa olemassa olevaa uupumusta, kun joutuu aina työn aloittamaan alusta."

"Lapsen ensimmäisten kuukausien aikana en saanut neuvolasta tarvitsemaani apua, koska joka neuvolakäynnillä oli eri hoitaja."

Lapsiperheille suunnatusta avusta ja tuesta tiedottamista koskevan väittämän osalta vastaajien mielipiteet jakautuvat tasaisesti. Vastaajista 47 % oli samaa tai osittain samaa mieltä siitä, että tuesta ja avusta tiedotettiin riittävästi ja tieto oli helposti löydettävissä. Eri mieltä tai osittain eri mieltä väittämästä oli 44 % vastaajista. Avovastauksissa todettiin, että tiedon löytämistä ja hakemista tukee mm. matalan kynnyksen keskitetty

tiedottaminen neuvolan, päiväkodin ja koulun kautta. Yleisesti tiedon koettiin kuitenkin olevan hajallaan ja vaikeasti löydettävissä. Tuesta ja avusta kertovaa tietoa toivottiinkin tuotavan lähelle perheitä esim. alueellisten nettisivujen tai someryhmien kautta.

"Esim. vauvan uniohjausta on saatu neuvolasta oman neuvolahoitajan kautta, mutta tietoa tällaisesta mahdollisuudesta ei ollut tullut muuten vastaan."

"Kaupungin sivuilla tietoa hajautetusti ja tiedot eroavat eri sivujen välillä."

"Tiedotetaan varmasti meitä, joilla menee hyvin, mutta saavuttaako tieto ne, jotka sitä kipeimmin tarvitsee?"

"Ei monikaan tiedä, että esim. lastensuojelusta voi pyytää itsekin apua. Ja jos palvelua olisi enemmän saatavilla, olisi sitä mahdollista tarjota myös silloin, kuin ongelmat eivät ole vielä kärjistyneet."

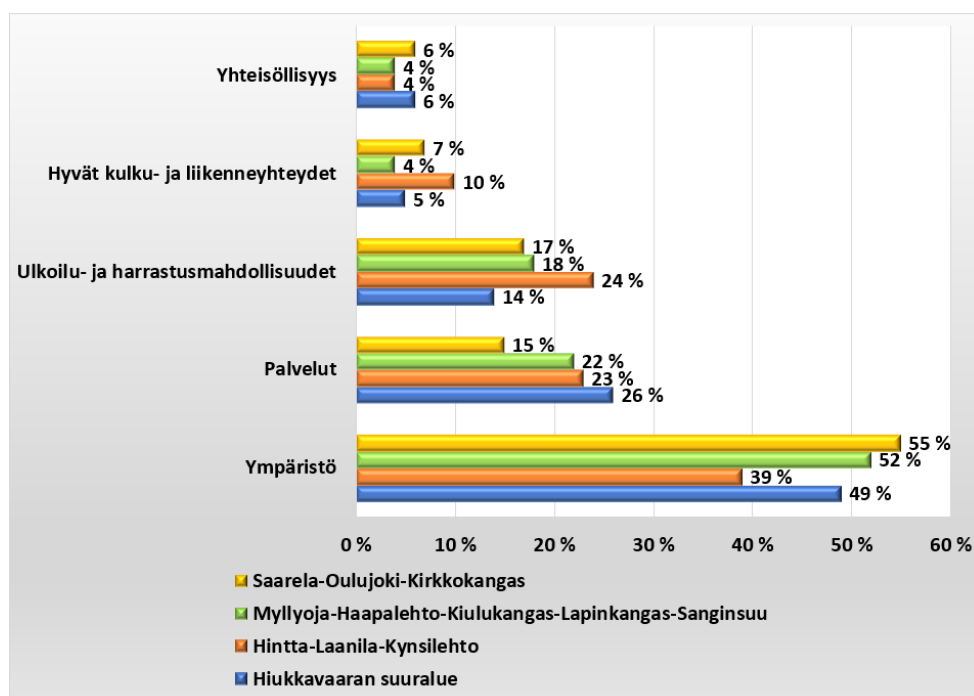
ASUINYHTEISÖ JA ELINYMPÄRISTÖ

Kartoituksen kolmannessa osa-alueessa kartoitettiin alueen lapsiperheiden ajatuksia omasta asuinalueestaan sekä kiinnostusta osallistua asuinalueen kehittämiseen ja yhteisölliseen toimintaan.

ASUINALUEEN VIIHTYISYYS JA VETOVOIMAISUUS

Ensimmäiseksi vastaajilta kysyttiin avokysymyksellä tekijöitä, jotka heidän mielestään lisäsivät tai vähensivät asuinalueen viihtyisyyttä ja vetovoimaisuutta.

Asuinalueen viihtyisyyttä ja vetovoimaisuutta lisääviä tekijöitä kommentoi avovastauksella 156 perhettä. Vastaajien avovastaukset aineistoviittaukset jakoutuivat viiden teeman alle: ympäristö, palvelut, ulkoilu- ja harrastusmahdollisuudet, yhteisöllisyys sekä kulku- ja liikenneyhteydet. Kuviossa 6 on nähtävissä asuinalueen viihtyisyyttä ja vetovoimaisuutta lisääviin tekijöihin liittyvien vastausten teemakohtaiset jakaumat aluekohtaisesti tarkasteltuna. Kuvion 6 alapuolelle on koottu kaikkien vastaajien esiin nostamia kokemuksia ja huomioita teemakohtaisesti.

Kuvio 7. Asuinalueen viihtyisyyttä ja vetovoimaisuutta lisääviä tekijöitä aluekohtaisesti tarkasteltuna. Vastaajat yhteensä N=154

”Pieni asuinalue, ei levottomia ympäristöjä, leikkiapuisto vieressä, lyhyt matka päivähoittoon.”

Kuten kuviosta 7 näkyy, tärkeimpänä asuinalueen viihtyisyyttä ja vetovoimaisuutta lisäävänä tekijänä pidettiin **ympäristöä**, jossa korostui erityisesti asuinalueen luontoympäristön merkitys. Asuinalueen viihtyisyyttä lisäsi alueen rauhallisuus, hoidetut puisto- ja viheralueet, alueen yleinen siisteys, alueen maaseutumaisuus sekä monimuotoinen ja väljä kaavoitus. Asuinalueen vetovoimaisuutta lisäsi osaltaan alueen hyvä sijainti lähellä, mutta riittävän kaukana Oulun kaupungin keskustaa.

”Kiva kaupunkisuunnittelu.” *”Metsiä ja puita jätetty riittävästi myös asuintalojen väleihin.”*

”Lähellä keskustaa ja kaunista jokimaisemaa, turvallinen lapsille.”

Toiseksi tärkeimpinä viihtyisyyteen ja vetovoimaisuuteen vaikuttavina tekijöinä vastaajat pitivät alueella olevia **palveluita** sekä **ulkoilu- ja harrastusmahdollisuuksia**. Alueelta löytyivät tärkeimmät peruspalvelut, kuten varhaiskasvatus-, perusopetus- ja neuvolapalvelut sekä kirjasto- ja päivittäistavarakauppojen palvelut.

Uusien asuinalueiden kaavoituksen ja asutuksen lisääntymisen myötä myös palveluiden odotettiin lisääntyvän ja kehittyvän edelleen.

"Palveluiden läheisyys ja saavutettavuus."

"Lähikoulut ja päiväkodit, joissa viihtyisää, mukavaa ja turvallista." "Kyläkoulu, joka on kyläyhteisön keskus."

Ulkoilu- ja harrastusmahdollisuuksia koskevissa avovastauksissa korostuivat erityisesti alueen hyvät ulkoilu-mahdollisuudet. Alueelta löytyi jo hyvin monipuolisia ulkoilureittejä niin lenkkeilyyn, pyöräilyyn kuin hiihtoonkin, samoin kuin muita liikuntapaikkoja, kuten luistelu- ja jalkapallokentät. Vastaajat olivat pääosin tyytyväisiä myös alueen leikkipuistotarjontaan. Alueelta löytyi jo melko hyvin myös harrastusmahdollisuuksia.

"Lapsilla mukavia leikkipuistoja ja skeittiparkki." "Oulujoen koulun urheilukentät."

"Hiukkavaaran ja Kivikkokankaan polkuverkostot pyöräilyyn ja ulkoiluun."

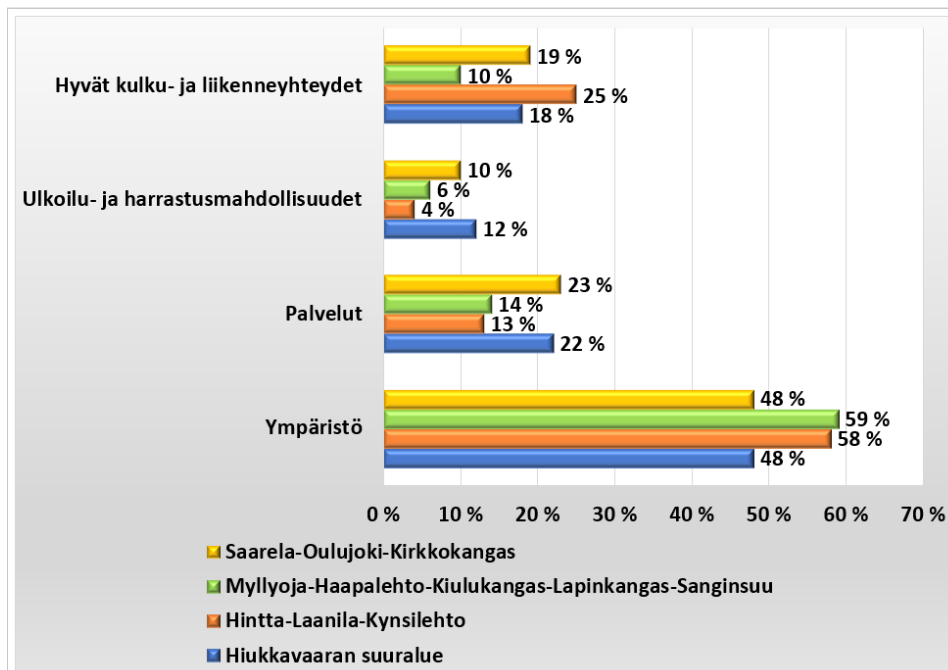
Kulku- ja liikenneyhteyksien osalta vastaajat nostivat esille alueen hyvät kulkuyhteydet. Alueella oli jo kattava pyörätieverkosto sekä toimivat joukkoliikenneyhteydet.

"Uudet kadut ja katuvalo."

Asuinalueen **yhteisöllisyys** koettiin myös tärkeänä asuinalueen viihtyisyyttä ja vetovoimaisuutta lisäävänä tekijänä. Yhteisöllisyyden tunnetta lisäsivät kivat, tutut naapurit ja välittävät asukkaat sekä alueella asuvat lapsiperheet ja asukaskunnan samanikäisyys. Sekä lapsilla että huoltajilla oli alueella samanikäistä seuraa ja kavereita tarjolla.

"Tuttu naapurusto." "Lapsia paljon = kavereita tarjolla."

Asuinalueen viihtyisyyttä ja vetovoimaisuutta vähentäviä tekijöitä kommentoi avovastauksella 127 perhettä. Vastaajien aineistoviittaukset jakautuivat neljän teeman alle: ympäristö, palvelut, ulkoilu- ja harrastusmahdollisuudet sekä kulku- ja liikenneyhteydet. Kuviossa 8 on nähtävissä asuinalueen viihtyisyyttä ja vetovoimaisuutta vähentävien tekijöiden teemakohtaiset jakaumat asuinaluejaon mukaisesti tarkasteltuna. Kuvion alapuolelle on koottu kaikkien vastaajien avovastauksista teema-alueisiin liittyviä keskeisiä nostoja.

Kuvio 8. Asuinalueen viihtyisyyttä ja vetovoimaisuutta vähentäviä tekijöitä. Kaikki vastaajat N=113

Ympäristön keskeinen merkitys asuinalueen viihtyisyyden ja vetovoimaisuuden kannalta nousi esille myös viihtyisyyttä vähentävien tekijöitä tarkasteltaessa. Vastaajien avovastauksissa kommentoitiin eniten asuinalueen epäsiisteyttä. Epäsiisteys näkyi roskaamisena, Myllyojan liikekeskuksen ympäristön rappeutumisena sekä uusien asuinalueiden keskeneräisyytenä. Uusien asuinalueiden osalta rakentamisen koettiin olevan jo

liiankin tiheää ja luontoympäristöä tuhoavaa. Uusien asuinalueiden rakentamisen myötä asumisen kustannusten koettiin myös kasvaneen alueella mm. tonttien ja asuntojen hintojen kallistuessa.

"Keskeneneräinen alue vielä; raskaat koneet - lasten turvallisuus." "Rakennukset & tiet ei vielä valmiita."

"On rakennettu liian tiheään, talot aivan kylki kylkeen paikoittain, eikä asutusalueiden sisälle ole jätetty aina ainnuttakaan vanhaa puuta, vaan kaikki on kannettu taimina puutarhalta ja kasvuun menee seuraavat kymmenen vuotta."

Toinen vastaajien esiin nostama asuinalueen viihtyisyyttä ja vetovoimaisuutta vähentävä tekijä koski **palveluihin** liittyviä puutteita. Alueen asukasmäärän kasvu ja erityisesti lapsiperheiden määrän lisääntyminen näkyi mm. kunnallisten lähipäiväkotipaikkojen riittävyyden haasteina. Useissa avovastauksissa nostettiin myös esille huoli pienten lähikoulujen toiminnan jatkumisesta. Vastaajien mielestä terveyspalveluiden saatavuus oli heikentynyt alueella terveyspalveluiden siirryttyä osittain Kontinkankaan hyvinvointikeskukseen (mm. akuuttivastaanoton siirtyminen). Lisäksi muiden alueen palveluiden koettiin vähentyneen ja huonontuneen mm. Myllyojan liikekeskuksen kehittämisen ja uudelleen rakentamisen viivästymisen vuoksi. Alueelta oli poistunut paljon yksityisiä kaupallisia palveluita sekä apteekkipalvelut. Vastaajat nostivat esille myös uusien, vielä rakennusvaiheessa olevien asuinalueiden palvelujen kehittämiseen liittyviä haasteita. Uusilla asuinalueella palveluiden ei koettu kehittyvät riittävän samanaikaisesti muun rakentamisen kanssa.

"Koulun ja päivähoidon ruuhkautuminen."

"Ainainen koulun lakkautuskeskustelu ja siitä johtuva, myös lapsiin kohdistuva, paine."

"Palveluja ei Kiulukankaalla."

"Vähänlaisesti palveluita, esim. ei kierrätyspistettä, terveyskeskus on kaukana, yläkoulu on kaukana."

Vastaajien esiin nostamat **kulku- ja liikenneyhteyksiin** liittyvät haasteet koskivat liikennemäärien lisääntymistä, liikenteen meluhaittoja, liikennesäännöistä piittaamatonta liikennekäyttäytymistä, ylinopeutta ajavia autoilijoita, vastaajien vaaralliseksi kokemaa tie- ja kulkuväyliä sekä tiestön ja kevyenliikenteen väylien kunnossapitoa. Lisäksi julkisliikenneyhteyksiin liittyvien puutteiden koettiin vaikuttavan asuinalueen veto- ja pitovoimaisuuteen.

"Koulun lähettyillä kaahaavat autoilijat."

"Painijantien ja Yrjö Saarelan tien kohdalle pitäisi saada hidaste autoilijoille ja suojatie."

"Keluveneenväylän turvattomuus, sillä tienvarsipysäköinnin vuoksi erittäin ahdas. Ei erillistä pyörätietä ja lapset juoksentelevat autojen välissä. Ei voi päästää lasta yksin kaverille."

"Teiden ja kevyenliikenteen väylien avaruus talvella on huonoa, kadut on muutenkin kapeita."

"Katuvalot liian himmeät Haapalehdontielle...on turvallisuuspuute."

"Kivikkokankaalta linja-autoyhteydet Laanilan kouluun ja Kontinkankaalle saisivat olla paremmat."

Alueen viihtyisyyteen ja vetovoimaisuuteen koettiin vaikuttavan kielteisesti myös **ulkoilu- ja harrastusmahdollisuuksiin** liittyvät puutteet. Vastaajien mukaan alueen harraste- ja vapaa-aikatoiminta oli melko vähäistä ja tarjonnan koettiin olevan yksipuolista. Alueelle toivottiin lisää sekä ulkoilu- ja ulkoliikuntapaikkoja että sisäliikuntapaikkoja ja -mahdollisuuksia. Liikuntapaikkojen ja leikkipuistojen kunnossapidolla ja siisteydellä koettiin olevan alueen viihtyisyyttä lisäävä merkitys.

"Lapsiperheille ei hirveästi mitään harrastusmahdollisuuksia."

"Isommille lapsille tarkoitetun puisto." "Ulkoliikuntapuiston rakentaminen alueelle."

"Nuotiopaikan rakentaminen alueelle."

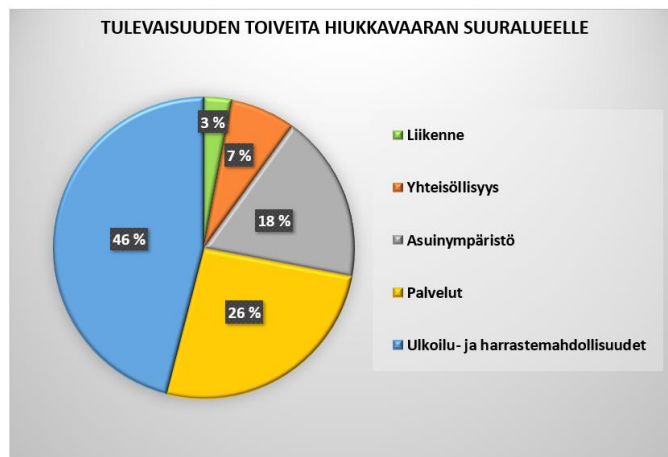
"Kiulukankaan alueella on yksi pieni leikkipuisto, joka ei millään riitä koko suuren alueen tarpeisiin."

TULEVAISUUDEN TOIVEITA OMALLE ASUINALUEELLE

Vastaajilta kysyttiin avoimella kysymyksellä tulevaisuuden toiveita omaa asuinalueetta koskien. Kaikkiaan alueen tulevaisuutta koskevia ajatuksia kirjasi 120 vastaajaperhettä, joiden vastaukset on koottu aluekohtaisesti jaoteltuna seuraaviin alalukuihin. Avovastauksissa esiin nostetut tulevaisuuden toiveita koskevat aineistoviittaukset jakautuivat viiteen eri teemaan: ulkoilu- ja harrastemahdollisuudet, palvelut, asuinympäristö, yhteisöllisyys sekä liikenne.

Tulevaisuuden toiveita Hiukkavaaran suuralueelle

Hiukkavaaran suuralueen tulevaisuutta koskevia avovastauksia kirjattiin yhteensä 100 (kuvio 9). Lähes puolet (46 %) vastaajien tulevaisuuden toiveista koski alueen ulkoilu- ja harrastemahdollisuuksia. Seuraavaksi eniten kommentoitiin palveluihin (26 %) sekä asuinympäristöön (18 %) liittyviä tulevaisuuden odotuksia. Myös tulevaisuuden odotuksia asuinalueen yhteisöllisyyttä (7 % kommenteista) ja liikennejärjestelyitä (3 % kommenteista) koskien nostettiin esille.

Kuvio 9. Tulevaisuuden toiveita Hiukkavaaran asuinalueetta koskien.
Vastaajat N=43, aineistoviittaukset N=100.

Ulkoilu- ja harrastusmahdollisuuksien kehittämiseen liittyvät tulevaisuuden toiveet nousivat keskeisimmäksi teemaksi Hiukkavaaran suuralueen vastaajaperheiden vastauksissa. Tulevaisuuden toiveet kokosivat yhteen niitä toiveita ja kehittämistarpeita, joita vastaajaperheet olivat tuoneet esille jo aiemmissa kartoituksen kysymyksissä. Vastaukset jakautuivat seuraaviin teemoihin: ulkoilu- ja ulkoliikuntamahdollisuuksien kehittäminen, lasten ja nuorten kohtaamispaikkatoiminnan ja -paikkojen lisääminen, harrastustoiminnan tarjonnan lisääminen ja monipuolistaminen sekä sisäliikuntapaikkojen ja -mahdollisuuksien lisääminen. Alla kootusti vastaajien esiin nostamia kehittämisideoita em. teemoihin liittyen:

- Ulkoilu- ja ulkoliikuntamahdollisuuksien kehittäminen:

"Uuden Hiukkavaaran ulkoharrastuspaikat kuntoon mahdollisimman pian (mm. Aallikkokankaan ulkoilualue)."
"Kaavoitettu liikuntamaa (uimapaikka, pulkkamäki, kuntoportaat, piknik-paikka jne.) olisi tärkeä lisä alueen perheitä ajatellen. Sitä ennen yleinen laavu ja pieni luontopolku ja vaikkapa lintutori olisivat nopeasti toteutettavissa."
"Suopellonpuiston leikkipaikan viereen voisi tehdä mäenlaskumäen." "Paremmat kulkureitit Valkiaisjärvelle."

- Lasten ja nuorten kohtaamispaikkatoiminnan ja -paikkojen lisääminen:

"Lapsille ja nuorille tarjotaan jatkossakin paikkaa, missä viettää kavereiden kanssa aikaa ja olla, esim. nuokkari-toimintaa." "Erlaisia kerhoja yms. vapaamuotoista toimintaa ja oleskelu- ja harrastetilaa."

- Harrastustoiminnan tarjonnan lisääminen ja monipuolistaminen:

"Jonkinlaista liikunnallista aktiviteettia lapsille."
"Lapsille lisää englannin kielistä toimintaa, englannin kielikursseja."
"Kulttuuripaikka, jossa eri kulttuuria: taidetta, elokuvia, keikkoja."
"Ryhmäliikunta- ja kuntosalipaikka monitoimitalon läheisyyteen, edullinen, että lapsiperheillä on varaa ja aikaa."

- Sisäliikuntapaikkojen ja -mahdollisuuksien lisääminen:

"Sisäliikuntapaikka lasten kanssa käydä." "Sisäliikuntapaikka aikuisillekin."

"Toivon, että alueella olisi monipuoliset mahdollisuudet liikunnan harrastamiseen, esim. kuntosali."

"Uimahalli."

Vastaajien **palveluihin** liittyvät avokommentit jakoutuivat seuraaviin teemoihin: lähipalvelujen tarjonnan lisääntyminen ja monipuolistuminen, varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut sekä kierrätyspisteen saaminen alueelle.

- Lähipalvelujen tarjonnan lisääntyminen ja monipuolistuminen:

"Terveyskeskuspalveluiden saaminen alueelle ja saavutettavuuden parantaminen."

"Kaupallisia palveluja, kun alue kasvaa, kauppa, apteekki, kahvila."

- Varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut:

"Tärkeää ympäristön kannalta, että lapset mahtuvat päiväkoteihin ja kouluihin 5–10 v päästä. Vaikuttaa Hiukkavaaran vetovoimaan."

"Lähipäiväkoti alueen lapsille, jotta lapset pääsevät tutustumaan alueella kulkureitteihin, lapsiin, asuinalueelle ja tuleviin koulukavereihin."

"Laadukkaat päiväkodit." "Laadukas opetus koulussa jatkuisi."

- Kierrätyspisteen saaminen alueelle:

"Kierrätyspiste muovin, kartongin, metallin, lasin ja paperin kierrätykseen."

"Ei ole ekologista kuskata roskia autolla jokaisesta perheestä erikseen, vaan kierrätyspiste tarpeeksi lähelle, niin kävellen voi viedä pahvit ja muovit."

Vastaajien **asuinympäristöön** liittyvissä tulevaisuuden toiveissa keskeisimpinä teemoina nousivat esille: luontoympäristön säilyminen, asuinalueen rauhallisuuden ja turvallisuuden säilyminen sekä asuinalueen edelleen kehittäminen erityisesti edellä mainitut seikat huomioon ottaen.

"Luontoa ja vihreyttä säilyisi, ei kerrostalokortteleita."

"Ei laajentaa enempää asuinaluetta ympärille, kuin mitä tähän mennessä on kaavoitettu."

"Alueen pysyminen siistinä, turvallisena ja rauhallisena."

"Isompia tontteja jakoon sekä vähempää asutusta." "Tontteja ja Hiukkavaaran keskustan kehittämistä."

Vastaajat toivoivat, että asuinalueen **yhteisöllisyyden vahvistamiseen** kiinnitettäisiin enemmän huomiota tulevaisuudessa. Avokommenteissa korostuivat alueen asukkaiden kohtaamisen ja yhdessä tekemisen mahdollistaminen sekä lasten ja lapsuuden kunnioittaminen.

"Tapaamisväyliä myös aikuisille: tapahtumia, alueen kirppispäiviä, ravintolapäiviä, kierrätystapahtumia."

"Vaatteidenkin kierrätyslaatikosta olisi myös hyötyä."

"Kahvila-olohuone-lehtien lukutila vanhemmille Hiukkavaaran koulun läheisyyteen."

"Yhteistä toimintaa ja tapahtumia lapsille ja perheille." "Lapset saisi olla lapsia ja heitä kunnioitettaisiin."

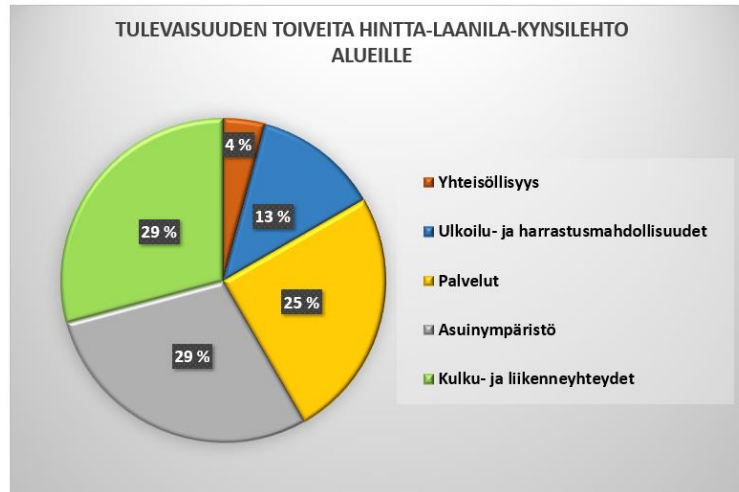
Liikennejärjestelyihin liittyvissä tulevaisuuden toiveissa toistuivat ja vastaajien kartoitusaineistossa jo aiemmin esiin nostamat teemat: liikenneturvallisuuden lisääminen sekä julkisten liikenneyhteyksien toimivuuden parantaminen alueen asukkaiden kokemuksia ja huomioita kuullen.

"Ajonopeuksien alentaminen." "Koulun eteen järjestettäisiin korotettu risteys."

"Paremmat bussiyhteydet esim Kiulukankaan suuntaan."

Tulevaisuuden toiveita Hintta-Laanila-Kynsilehto alueille

Hintta-Laanila-Kynsilehto alueita koskevia tulevaisuuden toiveita nostettiin esiin yhteensä 24 avokommentissa (kuvio 10). Pääosa vastaajien tulevaisuuden toiveista kohdentuivat kulku- ja liikenneyhteyksiin (29 % kommentteista), asuinympäristöön (29 % kommentteista) sekä palveluihin (25 % kommentteista). Ulkoilu- ja harrastusmahdollisuuksiin liittyviä tulevaisuuden toiveita nostettiin esille 13 % aineistoviittauksista ja yhteisöllisyyttä liittyviä tulevaisuuden odotuksia 4 % aineistoviittauksista.

Kuva 10. Tulevaisuuden toiveita Hintta-Laanila-Kynsilehto alueille.
Vastaajat N=15, aineistoviittaukset N=24

Suurin osa alueen perheiden tulevaisuuden toiveista koski asuinympäristöä sekä kulku- ja liikenneyhteyksiä. **Asuinympäristöä** koskevilla kommentteilla nousi esille kaksi teemaa: Myllyojan keskuksen kehittäminen sekä asuin ympäristön turvallisuuden tunteen säilyttäminen.

"Myllyojan ostoskeskuksen päivittäminen (vanhojen rakennusten purku ja moderni keskittymä tilalle!) ja palvelujen laajentaminen voisi lisätä koko alueen vetovoimaisuutta aina Hiukkavaaraan ym. saakka."

"Toivon, että tulevaisuudessa lapset pystyisivät liikkumaan asuinalueella vapaasti ja turvallisesti."

Kulku- ja liikenneyhteyksiä koskevat kommentit jakautuivat puolestaan kahteen teemaan: kulku- ja liikenneyhteyksien parantaminen sekä liikenneturvallisuuden lisääminen.

"Liikenneyhteyksien parantaminen Hintan uudelle päiväkodille. Paikkamäärän lisääntyessä liikenne kasvaa ja jo nykyisin paljon alakouluun kävellen tai pyörällä kulkevia lapsia autojen seassa vanhoilla teillä, joissa ei pyöräteitä."

"Liikennevalot Rouskutien päähän, josta mennään isolle tielle." "Sangintielle jonkinlaisia hidasteita."

"Tällä hetkellä pätkä Sangintien liikennemyrystä Erkintielle toimii eräänlaisena kiihdytyspätkänä. Autot/mootoripyörät ajavat hirveää ylinopeutta ja alueella asuu paljon lapsiperheitä."

Palveluiden osalta vastaajat toivoivat, että lapsiperheiden arjenpalvelut, kuten varhaiskasvatus-, perusopetus ja terveyspalvelut löytyisivät läheltä jatkossakin.

"Toivon, että Myllyojan keskus pysyy lähipalvelukeskuksena, että kirjasto ja terveysasema yhä jatkavat. "

"Apteekkia toivoisin takaisin."

"Haapalehdon kierrätyspisteelle voisi lisätä muovin keräyksen. "

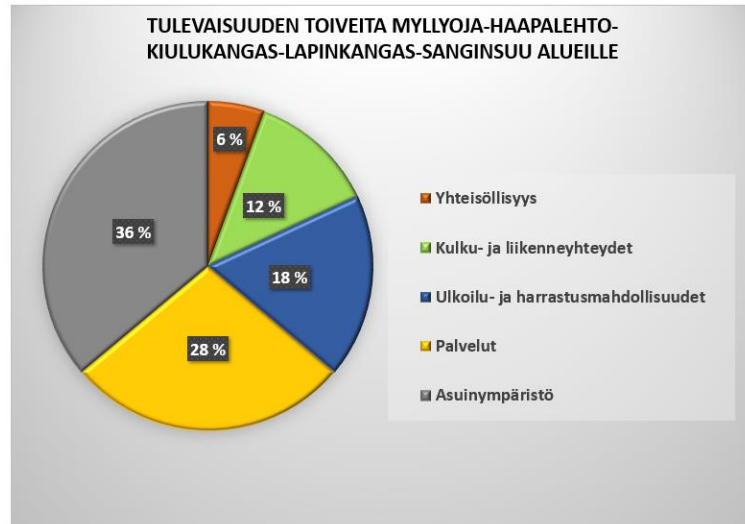
Alueen **ulkoilu- ja harrastusmahdollisuuksista** toivottiin tiedotettavan nykyistä paremmin. Alueen harrastusmahdollisuuksia ja -tarjontaa toivottiin monipuolistettavan, samoin kuin liikunta- sekä ulkoilu- ja ulkoliikuntapaikkoja.

"Enempi tietoa harrastusmahdollisuuksista vanhemmille, ei riitä, että lappu on koulun ovelle."

"Monipuolisemmat leikkipaikat, kuntopaikat tms."

Tulevaisuuden toiveita Myllyoja-Haapalehto-Kiulukangas-Lapinkangas-Sanginsuu alueille

Myllyoja-Haapalehto-Kiulukangas-Lapinkangas-Sanginsuu alueita koskevia tulevaisuuden toiveita nostettiin esiin yhteensä 73 avokomentissa (kuvio 11). Vastaajien aineistoviittauksista 36 % kohdentui asuin ympäristön tulevaisuuden odotuksiin. Vastaajien odotuksia alueen tulevaisuuden palveluita koskien kommentoitiin 28 % aineistoviittauksissa sekä ulkoilu- ja harrastusmahdollisuuksia 18 % aineistoviittauksissa. Lisäksi avovastauksista löytyi tulevaisuuden toiveita kulku- ja liikenneyhteyksiin (12 % kommenteista) sekä asuinalueen yhteisöllisyyteen (6 % kommenteista) liittyen.

Kuvio 11. Tulevaisuuden toiveita Myllyoja-Haapalehto-Kiulukangas-Lapinkangas-Sanginsuu alueille. Vastaajat N=40, aineistoviittaukset N=73

Vastaajien **asuin ympäristöä** koskevat tulevaisuuden odotukset jakautuivat seuraavien teemojen alle: asuinalueen luonto ympäristön säilyttäminen, Myllyojan keskuksen kehittäminen, asuinalueen rauhallisuuden ja turvallisuuden säilyminen sekä alueen kaavoituksen ja kaupunkisuunnittelun kehittäminen. Alla kootusti vastaajien esiin nostamia ajatuksia ja toiveita.

- Asuinalueen luonto ympäristön säilyttäminen:

"Toivottavasti aluetta kehitetään järkevästi, eikä ainakaan metsiä kaadeta liikaa asuinalueiden keskeltä. Muuten toki asuinalueita voi mielestäni laajentaa esim. Hiukkavaarassa, mutta väliin olisi kiva jättää aina metsäseutua-kin. Luonto tuo rauhaa."

"On myös hyvä, että alueella on puistomaisuutta, tosin Vaalantien viereistä metsää voisi ehkä hellällä kädellä harventaa, jotta aurinko pääsisi joskus paistamaan pyörätiellekin."

- Myllyojan keskuksen kehittäminen:

"Myllyojan ostoskeskuksen ympäristö on epäsiisti ja ei-viihtyisä."

"Toivoisin, että Myllyojan mainetta saataisiin parannettua ja etenkin Myllyojan (ostos-)keskusta kehitettyä. Rapistuvat rakennukset ja tyhjillään olevat liikehuoneistot eivät ole kauhean houkuttelevia."

- Asuinalueen rauhallisuuden ja turvallisuuden säilyminen:

"Alue pysyy yhtä viihtyisänä ja rauhallisena kun nytkin." "Rauhallisuus ja lasten turvallisuuden säilyttäminen."

"Toivon, ettei lasten tarvitse kohdata väkivaltaa tai kiusaamista."

- Alueen kaavoituksen ja kaupunkisuunnittelun kehittäminen:

"Uusien asukkaiden rakentamisen mahdollistaminen kylälle, lapsiperheet haluavat muuttaa maalle. Nämä kun olisi mahdollista, asukkaiden yhteisöllisyys hoitaa loput." "Talokannan uudistuminen."

"Viheralueiden kunnossapito." "Viheralueiden päivitys joka paikkaan Myllyojalla."

Vastaajien esiin nostamat alueen **palveluiden** tulevaisuutta koskevat kommentit jakautuivat kolmen teeman alle: lähikoulujen toiminnan jatkuminen ja kehittäminen, peruspalvelujen alueella säilyminen sekä muiden arjen palveluiden alueella kehittäminen.

- Lähikoulujen toiminnan jatkuminen ja kehittäminen:

"Sanginsuun koulun jatko on elinehto alueemme elinvoimaisuudelle ja lapsiperheiden muuttohalukkuudelle alueelle. Alueella on valtava potentiaali, mutta koulun se tarvitsee."

"Pienen koulun säilyminen. Se takaa lapsille hyvän ja rauhallisen oppimisympäristön. Koulun säilyminen tarkoittaa myös sitä, että kylämme asukkaat voivat edelleen jatkaa harrastuksiaan(jumpat) ja kokouksiaan iltaisin koululla. Meillä ei tällä ole mitään muuta tilaa, niin kuin kaupunkilähiöissä, missä harrastaa."

"Koulun säilyminen, sitä kautta kylän elinvoiman säilyminen. Ihanat turvalliset ja helpot harrastemahdollisuudet lapsille iltapäiväkerhon myötä. Ja aikuisillekin helposti saavutettavissa ja lähellä olevat harraste mahdollisuudet koulun ja sen liikuntatilojen ansiosta."

- Peruspalvelujen alueella säilyminen:

"Kirjaston ja terveysaseman säilyttäminen Myllyojalla."

"Alueen nykyisten palveluiden säilyttäminen tärkeää mm. koulu, terveyskeskus, kirjasto ja ruokakaupat. Ei voi ajatella, että kaikki palvelut siirretään uuden Hiukkavaaran perukoille."

- Muiden arjen palveluiden alueella kehittäminen:

"Uudet lähikaupat/ uusi ostoskeskus." " Uusia kiinteistöjä yrityksille."

"Alue säilyy aktiivisena ja aktivoituu ennestään, mm. kuntosalin ja vaikkapa uusien ravintoloiden myötä."

"Kiulukankaan alueelle tarvittaisiin myös postin kirjelaatikko."

Ulkoilu- ja harrastemahdollisuuksia koskevissa tulevaisuuden toiveissa painottuivat kaksi teemaa: ulkoilumahdollisuuksien parantaminen sekä kerho- ja harrastetoiminnan mahdollisuuksien kehittäminen.

- Ulkoilumahdollisuuksien parantaminen:

"Toivoisimme Kiulukankaan alueelle toista leikkipuistoa/perheiden kohtaamisaluetta, ja jonkinlaista pelikenttää tai esimerkiksi kiipeilypaikkaa/rataa tai muuta aktiviteettia hieman isommille kouluikäisille lapsille."

"Olisi mahtavaa, jos alueelle saataisiin koko perheen liikuntapuisto tai vaikkapa jalkapallokenttä. Vieressä oleva Parkkisenkangas/Hintta-keskittymä on oiva esimerkki, jossa on vireää toimintaa."

"Alueelta löytyy Oulun parhaita ulkoilupolkuja maastajuoksuun ja maastopyöräilyyn vieläkin, vaikka paljon niitä on jo tuhottu! Nämä luonnostaan syntyneet ja liikkujien ylläpitämät polut ovat paljon mielekkäämpiä kulkea, kuin joku lyhyt varta vasten tehty pururata tms. ja maastopohjakin on täällä poikkeuksellisen hyvä. Pururataa / hiihtolatua tosin voisi täydentää sen verran, että uudesta Hiukkavaarasta saisi tehtyä lenkin takaisin Myllyojalle (nyt pitää hiihtää edestakaisin sama pätkä)."

- Kerho- ja harrastetoiminnan mahdollisuuksien kehittäminen:

"IP-toimintaan monipuolisuutta ja erilaisia vaihtoehtoja." "Harrastetoiminnan mahdollisuudet kaiken ikäisille."

"Lisää liikuntapalveluita (esim. jalkapallokenttä /koripallokenttä ja ulkoliikuntasali leikkipuiston yhteyteen)."

Kulku- ja liikenneyhteyksiä koskevissa tulevaisuuden toiveissa nostettiin esiin pyörätieyhteyksien parantaminen ja liikenneturvallisuuden parantaminen.

- Pyörätieyhteyksien parantaminen:

"Olisi tärkeää saada suurempi pyörätie uuteen Hiukkavaaraan, koska monet kansalaisopiston ja urheiluseurojen kurssit ovat siellä monitoimitalolla (tietysti vielä parempi jos saadaan kursseja Myllyojalle)."

"Tehtäisiin pyörätie Päivärinteelle asti."

- Liikenneturvallisuuden parantaminen:

"Turvalliset suojatiet koulumatkoille, valaistusta lisää."

"Pääskystien kohdalle suojatien korotus turvallisuutta lisäämään."

Asuinalueen **yhteisöllisyyttä** haluttiin ylläpitää ja vahvistaa tulevaisuudessakin. Yhteisöllisyyttä lisäävinä keinoina nostettiin esille erilaisten tapahtumien yhdessä toteuttaminen sekä perheille suunnattujen toimintojen lisääminen. Myös alueen asukkaiden omien someyhteisöjen merkitys yhteisöllisyyttä vahvistavana tekijänä nostettiin esille.

"Toivon, että Myllyojalla säilytettäisiin kirjasto ja kirkko ja että esim. siellä järjestettäisiin enemmän perheelle tapahtumia arki-iltoisin."

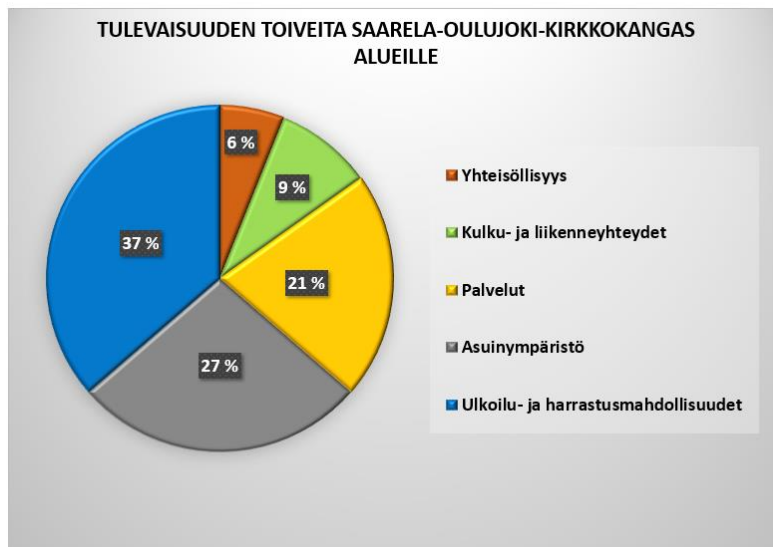
"Olisi kiva, jos olisi enemmän tapahtumia esim. vanhassa Hiukkavaarassa. Nythän sitä kyllä kehitetään."

"Yhteisöllisyyttä, mistä hyvä esimerkki on Kiulukankaan Facebook-ryhmä."

"Myllyojan ostarille voisi jotain yhteistä toimintaa kehittää. Lähialueen yritykset mukaan tämän järjestämiseen."

Tulevaisuuden toiveita Saarela-Oulujoki-Kirkkokangas alueille

Saarela-Oulujoki-Kirkkokangas alueita koskevia tulevaisuuden toiveita kirjattiin yhteensä 34 aineistoviittaukseen (kuvio 12). Suurin osa vastaajien tulevaisuuden toiveista (37 % aineistoviittauksista) liittyi ulkoilu- ja harrastusmahdollisuuksiin. Asuinympäristölle esitettyjä tulevaisuuden toiveita löytyi 27 % aineistoviittauksista ja palveluita koskevia toiveita 21 % aineistoviittauksista. Lisäksi avovastauksista löytyi tulevaisuuden odotuksia kulku- ja liikenneyhteyksiin (9 % kommentteista) sekä asuinalueen yhteisöllisyyteen (6 % kommentteista) liittyen.

Kuvio 12. Tulevaisuuden toiveita Saarela-Oulujoki-Kirkkokangas alueita koskien. Vastaajat N=19, aineistoviittaukset N=33

Vastaajien **ulkoilu- ja harrastusmahdollisuuksia** koskevat tulevaisuuden odotukset jakautuivat seuraavien teemojen alle: ulkoilu- ja ulkoliikuntamahdollisuuksien sekä harraste- ja liikuntamahdollisuuksien kehittämisen. Alla kootusti vastaajien esiin nostamia ajatuksia ja toiveita em. teemoihin liittyen.

"Lisää penkkejä, kukkaistutuksia, ulkokuntoilulaitteita yms. Huomioitaisiin kaiken ikäiset ulkoilijat."

"Pyräspuiston hyödyntäminen monipuolisena ulkoilun keskuksena."

"Läheisen joen sekä ns. Veistospuiston kunnossapito ja kehittäminen."

"Ulkoliikuntaan "ulkokuntosali" lähistölle." "Olisi kiva, jos isommille lapsille olisi joku ulkoilualue."

"Ohjattuja lasten harrastusryhmiä." "Alueellinen kerhotoiminta."

Vastaajien **asuinympäristöä** koskevissa tulevaisuuden toiveissa painottuivat luontoympäristön säilyttäminen sekä alueen kaupunkisuunnitteluun liittyvät asiat.

"Luonnon ja asumisen tasapaino, ei suuria rakennushankkeita." "Maaseutumainen asuminen."

"Väljempää kaavoitusta." "Pidetään pientaloalueena, kerrostalot eri alueille."

"Vanhojen, asumattomien talojen purku ja uusien rakennus lapsiperheille."

Alueen tulevaisuuden **palveluita** koskevissa kommentteissa nostettiin esille arjen peruspalveluiden säilyminen alueella sekä Myllyojan keskuksen kehittäminen.

"Pienet, turvalliset ja rauhalliset yksiköt päiväkodin/koulun osalta."

"Oulujoen koulun säilyttäminen myös jatkossa." "Lähikoulut ja kirjasto säilyisivät."

"Myllyojan ostoskeskuksen kehittäminen, uusia palveluita, kahvila, kiosk, kuntosali"

Kulku- ja liikenneyhteyksien osalta vastauksista nousi esille kaksi teemaa: pyöräteiden ja kevyenliikenteen väylien turvallisuuden parantaminen sekä julkisen liikenteen parantaminen.

"Olen huolissani pyöräteiden risteyskohdasta (Vaalantien ja Poikkimaantien risteyskohdilla, molemmat pyörätiet laskevat alikulkuun). Siinä kaksi pyörätietä risteää niin, että molemmilla teillä on pitkät alamäet ennen risteystä ja pyörillä usein kovat vauhdit. Penger estää näkyvyyden, toiselta pyörätieltä tulevia ei näe. Näköeste pitäisi poistaa, etenkin pienemmät pyöräilijät eivät tunne sääntöjä eivätkä ymmärrä riskipaikkaa."
"Parannetaan kevyenliikenteen turvallisuutta Keluveneenväylällä sekä Saarelankankaantiellä."

Yhteisöllisyyden lisäämiseksi alueelle toivottiin tulevaisuudessa lisää alueen asukkaiden kohtaamisia mahdollistavia tapahtumia sekä paikkoja.

"Alueen yhteisöllisyyden kehittämistä (asukastupa, aluetapahtumia, kierrätys- ja kirpputoripäiviä yms.)."

IDEOITA JULKISTEN TILOJEN HYÖDYNTÄMISEKSI YHTEISÖLLISEEN TOIMINTAAN

Vastaajilta kartoitettiin avoimella kysymyksellä ideoita alueella olevien julkisten tilojen hyödyntämiseksi yhteisöllisen toiminnan toteuttamiseen. Kysymykseen vastasi 82 perhettä, joiden vastaukset jakautuivat viiteen teemaan: harrastus- ja vapaa-aikatoiminta, yhteisöllinen toiminta, tapahtumat ja tilaisuudet sekä tilaisuudet sekä tilojen riittävyys (kuvio 13).

Kuvio 13. Ideoita julkisten tilojen hyödyntämiseksi yhteisöllisen toiminnan toteuttamiseen. Vastaajat N=82

Harrastus- ja vapaa-aikatoiminnan toteuttamiseen liittyvissä ideoissa tuotiin esille kehittämistarpeita kioskien sekä julkisia sisätiloja että ulkotiloja. Vastaajat toivoivat, että mm. alueen päiväkotien ja koulujen sekä monitoimitalon sisä- ja ulkotiloja voitaisiin hyödyntää nykyistä enemmän alueen lapsille, nuorille ja perheille suunnattujen matalan kynnyksen toimintojen toteuttamiseen, erityisesti iltaisin ja viikonloppuisin. Tilojen käyttöä toivottiin mahdollistettavan tilavuokria madaltamalla tai maksuttomia tiloja ja tilavuoroja tarjoamalla. Vastaajat toivoivat myös lisää tietoa käytettävissä olevista tiloista.

"Päiväkodin liikuntasali voisi olla vapaa-ajan käytössä lapsille. Kulttuuritoimintaa myös kaipaaisiin."
"Koululaisille vapaita vuoroja koulun jälkeen esim. jalkapallon pelaamiseen kaveriporukalla (ohjatusti)."
"Pelko koulun lakkauttamisesta ja sitä kautta kaikkien harrasteiden lakkauttamisesta. Koulun loppuessa loppuu tilatkin, ja sitä kautta askartelukerho, liikuntakerho, sähly, pilates, kahvakuula, pipolätkä..."
"Ulkokenttien varaustilanne helposti näkyville."

Ulkotilojen osalta vastaajat esittivät alle koottuja ideoita ulkoilu- ja ulkoliikuntamahdollisuuksien ja toimintojen kehittämiseksi.

"Koulun pihalle ulkokuntosali yhteiseen käyttöön." *"Oulujoen koulun tenniskentän vuorot jakoon."*

*"Koulun pihalle shakkinappulat, puistoja lisää." "Ohjattua puuhaa nurmialueille."
"Keskusleikkipuiston rakentaminen." "Pyräspuiston laajentaminen." "Koirille koirapuisto."*

Vastauksissa nostettiin esille myös ideoita alueella olevien julkisten tilojen hyödyntämiseksi kerho-, harraste- ja vapaa-aikatoimintojen tarjonnan monipuolistamiseksi ja lisäämiseksi. Näissä ideoissa korostuivat erityisesti kaikille avoimen toiminnan tarjonnan lisääminen.

"Avoimia liikuntakerhoja enemmän lapsille sitovien harrastusten sijaan."

"Nuorten laadukkaita, matalan kynnyksen liikunta- sekä musiikkiharrasteryhmiä."

"Pienimmillä koululaisilla on lyhyet koulupäivät ja iltapäiviin jää runsaasti vapaata, jolloin vanhemmat vielä ovat töissä (jos siis 8–16 työpäivä). Nämä iltapäivän tunnit voisi hyvin käyttää hyväksi ja järjestää liikuntakerhoja, lajitreenejä, taideopetusta jne., jolloin iltaisin vapautuisi aikaa perheen yhteiseen käyttöön."

Julkisia tiloja toivottiin voitavan käyttää myös **yhteisöllisen toiminnan** toteuttamiseen. Yhteisöllisen toiminnan muotoina nostettiin esille mm. liikuntasalien käytön mahdollistaminen perheille ja pienille peliporukoille sekä nuorisotilojen ja kirjaston tilojen hyödyntäminen lapsille, nuorille ja perheille suunnatun toiminnan järjestämisessä.

Alueen tiloja (mm. asukastupa, kirjasto, nuorisotalo, seurakunnan tilat) toivottiin hyödynnettävän nykyistä paremmin myös erilaisten luentojen, seminaarien, tapahtumien ja tilaisuuksien järjestämiseen sekä muuhun alueen asukkaiden kohtaamista mahdollistavan toiminnan toteuttamiseen. Lisäksi vastaajat toivat esille, että asukkaiden kohtaamistiloja pitäisi olla tarjolla tasavertaisesti kaikilla asuinalueilla.

"Nuorisotalo/seurakuntatalo voisivat järjestää enemmän koko perheille suunnattuja iltatapahtumia."

"Kirjaston tai seurakunnan tiloja vanhempien tapaamisiin ja harrastuksiin."

"Kiulukankaan alueella ei ole asukkaiden yhteistä julkista kokoontumispaikkaa, sellainen voisi alueelle olla hyvä."

"Koulun säilyttäminen mahdollistaisi myös kylätalon kehittämisen."

"Kahvila alueelle, missä voisi lasten kanssa käydä." "Hiukkavaarataloon kahvilatoimintaa esim. viikonloppuisin."

"Aikuisten/pienten lasten perheiden Nuoppareita: mahdollisuus tulla kahville ja liikuntasaliin leikkimään."

Kuten eräs vastaaja totesi, pelkästään tilat eivät riitä takaamaan yhteisöllisen toiminnan toteutumista, vaan siihen tarvitaan myös aktiivisia toimijoita ja yhdistyksiä.

"Alueelle pitäisi saada jokin yhdistys vaikkapa järjestämään jotain alueellisia tapahtumia (syysmarkkinat/ piha-kirppis/lauluiltoamat/sienikurssi/liikuntahetket)."

Julkisten tilojen käyttöä toivottiin mahdollistettavan nykyistä enemmän myös erilaisten **kulttuuritapahtumien** järjestämiseen. Vastauksissa nostettiin esille ideoita Hiukkavaaratalolla järjestettävistä kulttuuritapahtumista, vaihtuvista taidenäyttelyistä, lapsille ja lapsiperheille suunnatuista teatteriesityksistä sekä toivottiin Hiukkavaaratalon kesäaikaisen käytön tehostamista, vaikka konsertteja järjestämällä. Lisäksi vastaajat toivoivat, että tiloja olisi mahdollista vuokrata myös yksityistilaisuuksiin esim. lasten syntymäpäiväjuhlien järjestämiseen.

Vastauksissa tuotiin esille myös **julkisten tilojen riittävyteen** liittyviä huomioita. Vastaajien mukaan joillakin asuinalueilla ei ollut julkisia tiloja lainkaan tai esim. koulujen liikuntatilat olivat jo urheiluseurojen käytössä. Toisaalta alueella tiedettiin olevan käytössä olevia tai käytöstä poistettuja tiloja, joiden hyödyntämisen mahdollisuuksia yhteisöllisen tai harrastus- ja vapaa-aikatoiminnan järjestämiseen toivottiin selvitetävän.

"Kiulukankaalla ei mahda olla julkisia tiloja. Koulutkin ovat 2,5 km päässä."

"Julkisia tiloja on kovin vähän, ainoastaan vanha kirjasto/nuorisotalo-yhdistelmä, joka tuskin tiloiltaan toimii koko alueen asukkaiden hyväksi."

"Koulua hyödynnetään jo kovasti, mutta Vallinkorven koulu vaan makaa tyhjiillään ja on tyhjän panttina ollut jo vuosia. Eikö sitä voisi ottaa hyötykäyttöön?"

"Myllyojan ostoskeskuksessa tiloja, vaikka kerhotoimintaan. Vanhassa Hiukkavaarassa olisi tiloja erilaisiin harrastuksiin."

ASUINALUEEN KEHITTÄMISEEN SEKÄ YHTEISÖLLISEEN TOIMINTAAN OSALLISTUMINEN

Kartoituksen lopuksi vastaajaperheiltä tiedusteltiin heidän kiinnostuneisuuttaan osallistua asuinalueen kehittämiseen ja yhteisöllisen toiminnan toteuttamiseen. Kysymykseen vastasi yhteensä 175 perhettä, joista 70 % totesi, etteivät ole ainakaan tällä hetkellä kiinnostuneita osallistumaan yhteisöllisen toiminnan toteuttamiseen tai alueen kehittämiseen. Vastaajista 30 % ilmaisi innostuksensa tulla mukaan kehittämään asuin- aluettaan tai osallistumaan yhteisöllisen toiminnan toteuttamiseen.

Kyllä-vastausvaihtoehdon valintaa perusteli avovastauksellaan 36 vastaajaa. Osa vastaajista ilmoitti jo olevansa mukana erilaisessa vapaaehtoistoiminnassa tai yhdistysten toiminnassa. Vastaajaperheet kertoivat jo osallistuneensa tai osallistuvansa mielellään jatkossakin järjestettyihin tapahtumiin ja näiden tapahtumien tarjoamiin mahdollisuuksiin tutustua muihin alueen lapsiperheisiin. Osa vastaajista totesi olevansa kiinnostunut tulemaan mukaan talkoiden ja tapahtumien suunnitteluun ja toteuttamiseen. Vastaajat kertoivat olevansa kiinnostuneita myös päiväkotien ja koulujen vanhempaintoiminnasta sekä muusta alueellisesta yhdistystoiminnasta. Lisäksi vastaajat toivat esille halukkuutensa vaikuttaa alueen asioihin mm. alueellisiin tai etäkokouksiin osallistumalla, sähköisten kanavien kautta kantaa ottamalla ja kyselyihin vastaamalla.

"Aivan hyvin voisin kuvitella olevani mukana yhteisöllisessä toiminnassa järjestämässä alueelle vaikkapa tapahtumia ja täten nostattaa alueellista asukasylpeyttä."

"Toivon, että asukkailta kysyttäisiin aika ajoin, mitä alueella tulisi olla esim. palvelut, vapaa-aika."

Ei-vaihtoehdon valintaa perusteli avokommenteilla 86 vastaajaa. Suurin syy yhteisölliseen toimintaan sekä oman asuinalueen kehittämiseen osallistumattomuudelle oli ajan puute ja lapsiperheiden kiireisen arjen aikatauluhaasteet. Myös työn ja opiskelun sekä lapsiperheen arjen rutiineista huolehtimisen koettiin vievän niin paljon voimavaroja, ettei huoltajien jaksaminen enää riittänyt mihinkään ylimääräiseen.

"Nyt ei ole aikaa oman elämän tilanteen vuoksi. Opiskelut, työ ja ruuhkavuodet vievät kaiken energian."

LOPUKSI

Lapsiperheen kokemustiedon kartoituksen tuloksissa nousee vahvasti esille lasten ja nuorten kasvun ja kehityksen tukemiseen ja lapsiperheiden hyvinvointiin liittyvät tekijät. Perheet toivovat lapsille, nuorille ja perheille suunnattuja yhteisiä tapahtumia, tukea vanhemmuuteen ja arjen sujuvuuteen. Koronan vaikutukset lapsiperheiden arkeen näkyvät eri tavoin. Perheen yhteinen aika on lisääntynyt ja osaltaan vahvistanut perheen yhdessä tekemistä ja läsnäoloa. Toisaalta koronatilanteen epävarmuus, lasten ja nuorten harrastustoiminnan loppuminen, läheisten tuen puuttuminen ja erilaisen arjen yhteensovittaminen on tuonut haasteita ja siihen kaivataan monenlaista tukea.

Kartoituksen tuloksia on käsitelty Myllyojan palvelukeskittymän alueen eri verkostoissa ja vastuksissa esille nousseita tietoja hyödynnetään palvelujen suunnittelussa sekä arkipäivän toiminnan toteutuksessa alueen eri toimintayksiköissä. Olemme mm. sopineet, että toteutamme alueella hyvinvointiviikon syksyllä 2021 ja järjestämme kyselyssä toivotun alueellisen vanhempainillan/webinaarin. Raportista on nostettu myös muita kehittämiskohteita palvelukeskittymätööhön ja kehittämiskohteiden toteutumista arvioidaan säännöllisesti Mylläri- ja Reimariverkostojen tapaamisissa.

Haluamme kiittää jokaista kyselyyn vastannutta lapsiperhettä panoksesta alueen kehittämiseen!

Myllyojan palvelukeskittymän edustajat

Pasi Moilanen, rehtori
Oulujoen koulu

Elina Väisänen, päiväkodin johtaja
Hiukkavaaran monitoimitalon päiväkotikoti Taikapolku

